

Пролетарі всіх країв,
єднайтеся!

**СТАТУТ
і
ТЕЗИ КОМУНІСТИЧНОГО
ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.**

ПРИНЯТІ НА ДРУГІМ ВСЕСВІТНІМ КОНГРЕСІ,
17. ЛИПНЯ — 7. СЕРПНЯ, 1920. Р.
МОСКВА, РОСІЯ.

Перевід з англійського видання
Комуністичної Партії Америки.

ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ АМЕРРИКИ.

ЦІНА 15 Ц.

ЗМІСТ.

	Стор.
1) Статут Комуністичного Інтернаціоналу	3
2) Основні задачі Комуністичного Інтернаціоналу	7
I.	
Суть диктатури пролетаріату і совітської влади	8
II.	
В чім повинно заключатися безпоровочне і загальне приготування до диктатури пролетаріату	10
III.	
Зміна напрямку а вчаси також складу партій, що злу- чилися, або що хочуть злучитися з Комуністичним Ін- тернаціоналом	16
3) Услівя вступлення до Комуністичного Інтернаціоналу	19
4) Роля Комуністичної Партії в пролетарській революції	24
5) Комуністична Партія і парламентаризм	32
I.	
Нова доба і новий парламентаризм	32
II.	
Комунізм, боротьба за диктатуру пролетаріату і вихісну- вання буржуазного парламенту	34
III.	
Революційний парламентаризм	37
6) Юнійний рух фабрично-заводські Комітети а Третій Інтернаціонал	39
7) Властивий момент для формування Рад (Совітів)	46
8) Тези по національному і кольоніяльному питанню	49
А) Тези	49
Б) Додаткові тези	53
9) Аграрне питання	56

HARVARD UNIVERSITY
WIDENER LIBRARY

СТАТУТ КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

В Лондоні в 1865 р. основано перше Інтернаціональне Товариство Робітників, звідси пізніше під назвою Перший Інтернаціонал.

Статут Інтернаціонального Товариства Робітників звучить:

Визволення працюючої класи може бути досягнене лише через саму працюючу класу.

Боротьба за визволення працюючої класи не означає боротьбу а класові привілеї і монополі, але боротьбу о рівні права і рівні обов'язки, о скасування всякого рода пановання класи.

Економічне поневолення робітника монополістами средств продукції, жерел життя, є причиною неволі у всіх її формах, причиною всеї суспільної нужди, всего умового занепаду і політичної залежності.

Економічне визволення працюючої класи є тому великим завданням, якому кождий політичний рух мусить бути підпорядкований.

Всі змагання до цієї великої цілі до тепер не удавалися, а то з причини браку солідарности між ріжними галузями індустрії у всіх краях, з причини браку братерської зязи і єдности між працюючими класами ріжних країв.

Визволення не є ані льокальним ані державним проблемом, але проблемом суспільного характеру, який обнимає кождий цірілізований край, а якого розв'язання залежить від теоретичного і практичного співділання найбільше поступових країв.

Дійсне нагле відродження робітничого руху в промислових краях Європи будить з одної сторони нову надію, однак з другої сторони є воно урочистою осторогою небезпеки, щоби не попасти в давні блуди, і візванням до безпроволочної злуки доси розірваного руху.

Другий Інтернаціонал, який був установлений в Парижі в 1889 р., мав продовжати працю Першого Інтернаціоналу. В 1914 р. з вибухом світової різни потернів він цілкориту невдачу. Підкопаний опортунізмом і ушкоджений через зраду своїх провідників, які станули по стороні буржуазії, Другий Інтернаціонал погиб.

Третий Комуністичний Інтернаціонал, який був установлений в марті 1919 р. в столиці Російської Соціалістичної Федеративної Совітської Республіки, в м'сті Москві, проголосує торжественно перед цілим світом, що бере на себе продовження і довершення великого діла розпочатого Першим Інтернаціональним Товариством Робітників.

Третій Комуністичний Інтернаціонал зістав утворений в хвилі, коли скінчилася імперіялістична різня 1914—1918 р.р. в якій імперіялістична буржуазія різних країв пожертвувала двацять мільонів людей.

Памятай на імперіялістичну війну! Отце є перший зазив Комуністичного Інтернаціоналу до кожного робітника безгляду на це, де він живе і якою мовою говорить. Памятай, що завдяки існуванню капіталістичної системи мала група імперіялістів мала змогу через чотири довгі роки привероловати робітників різних країв себе взаємно мордувати. Памятай, що буржуазна війна кинула Європу і цілий світ в стан крайнього знищення і голодової смерті. Памятай, що як довго капіталістична система не буде повалена, повторення такої злочинної війни є не лише можливе, але й неминуче.

Комуністичний Інтернаціонал ставить собі за ціль підняти оружну боротьбу, щоби повалити буржуазійний Інтернаціонал і утворити міжнародну совітську Республіку, яка має становити перехід до цілковитого скасування держави. Комуністичний Інтернаціонал вважає диктатуру пролетаріату єдиноким средством до освободження людства від страхіття капіталізму. Комуністичний Інтернаціонал вважає радянську форму правління як історично розвинену форму диктатури пролетаріату.

Імперіялістична війна є причиною, що прийшло до тісного союзу між долею робітників одного краю з долею робітників всіх прочих країв. Імперіялістична війна підносить ще раз з натиском це, що було вже піднесене в статуті Першого Інтернаціоналу; що визволення робітників не є задачею локальною, ані державною, але що воно має характер суспільний і інтернаціональний.

Комуністичний Інтернаціонал зриває раз на все з традиціями Другого Інтернаціоналу, який в дійсности признає лише білу расу. Комуністичний Інтернаціонал поставив собі за задачу визволити робітників цілого світа. Ряди Комуністичного Інтернаціоналу лучать по братерськи людей всякої барри: білих, жовтих і чорних — робітників цілого світа.

Комуністичний Інтернаціонал піддержує вповні і без застереження здобутки великої пролетарської революції в Росії, першої побідної соціалістичної революції в історії світа, і кличе до всіх робітників, щоби йшли тою самою дорогою. Комуністичний Інтернаціонал поставив собі за обовязок помагати всіма силами кожній совітській республіці, донебудь вона була-б утворена.

Комуністичний Інтернаціонал розуміє, що в ціли скорого осягнення побіди Інтернаціонального Товариства Робітників, яке бореться о скасування капіталізму і утворення комунізму, мусить бути сильна і сцентралізована організація. Для всіх змагань і цілий Комуністичний Інтернаціонал має становити одну загальну Комуністичну Партію, а партії, які ведуть працю в кождім краю мають становити індивідуальні секції. Зорганізований апарат Комуністичного Інтернаціоналу має за-

безпечити робітникам всіх країв спромогу одержати кожної хвили як найбільшу поміч від зорганізованих робітників других країв.

В тій цілі Комуністичний Інтернаціонал потверджує слідуєчі уступки свого статута:

§. 1. Нове Інтернаціональне Товариство Робітників є основане на те, щоби організувати спільну діяльність робітників різних країв, які стремлять до одної ціли: повалити капіталізм, установити диктатуру пролетаріату і Інтернаціональну Совітську Республіку, скасувати всі класи і здійснити соціалізм — цей перший крок до Комуністичного суспільства.

§. 2. Нове Інтернаціональне Товариство Робітників приймає назву **Комуністичний Інтернаціонал**.

§. 3. Всі партії і організації, які входять в склад Комуністичного Інтернаціоналу носять назву: **Комуністична Партія даного краю**, (секція Комуністичного Інтернаціоналу).

§. 4. Всесвітний Конгрес всіх партій і організацій, які входять в склад Комуністичного Інтернаціоналу — є найвисшим органом Інтернаціоналу. Всесвітний Конгрес має відбуватися що найменше раз на рік. Всесвітний Конгрес потверджує програму різних партій, входячих в склад Комуністичного Інтернаціоналу. Всесвітний Конгрес переводить дискусію і рішає найважніші питання програми і тактики, які стоять в злучі з діяльністю Комуністичного Інтернаціоналу. Число рішаючих голосів для кожної партії і організації на Всесвітнім Конгресі порішується окремою постановою конгресу; показується конечним як найскорше установити підставу репрезентації на основі дійсного числа членів організації і дійсного впливу партії.

§. 5. Всесвітний Конгрес вибирає Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу, який повнить службу головного органу Комуністичного Інтернаціоналу в перервах між конвенціями Всесвітнього Конгресу, і є відповідальний лише перед Всесвітнім Конгресом.

§. 6. Осідок Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу визначується кожного часу на всесвітнім Конгресі Комуністичного Інтернаціоналу.

§. 7. Надзвичайний Всесвітний Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу може бути скликаний на підставі ухвали Виконавчого Комітету або на жадання половини членів партій, які входили в склад Комуністичного Інтернаціоналу на останнім Всесвітнім Конгресі.

§. 8. Головна праця і найбільша відповідальність в Виконавчій Комітеті Комуністичного Інтернаціоналу спочиває на партії цього краю. в яким згідно з рішенням Всесвітнього Конгресу знаходиться тимчасовий осідок Виконавчого Комітету. Партія дотичного краю посилає до Виконавчого Комітету не менше як п'ять членів з рішаючим голосом. Крім цього входять до Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу по одному представникови від 10 або 12 найбільших комуністичних партій. Ліста цих представників має бути потверджена Всесвітнім

Конгресом Комуністичного Інтернаціоналу. Прочим партіям і організаціям, які входять в склад Комуністичного Інтернаціоналу, прислугує право вислати до Виконавчого Комітету по одному представникови з голосом дорадчим.

§. 9. Виконавчий Комітет є провідним органом Комуністичного Інтернаціоналу підчас конвенцій; Виконавчий Комітет видає в не менше ніж чотирох мовах центральний орган Комуністичного Інтернаціоналу ("Комуністичний Інтернаціонал"). Виконавчий Комітет видає конечні відозви в справі Комуністичного Інтернаціоналу і оголошує інструкції, обов'язуючі всі партії і організації, які входять в склад Комуністичного Інтернаціоналу, має право жадати від приналежних партій виключення груп і членів, які зістали признані винними за зломанням інтернаціональної пролетарської карности, як також виключення з Комуністичного Інтернаціоналу тих партій, які допустилися зломання постанов Всесвітнього Конгресу. На случай потреби Виконавчий Комітет організує в різних краях свої технічні і помічні бюра, які позістають вповні під контролею Виконавчого Комітету.

§. 10. Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу має право покликати у свої ряди представників організацій і партій, які не були прийняті до Комуністичного Інтернаціоналу, але які відносяться прихильно до комунізму; они можуть однак мати лише голос дорадчий.

§. 11. Органи всіх партій і організацій, які входять в склад Комуністичного Інтернаціоналу, як також ці, котрі є признані прихильними для Комуністичного Інтернаціоналу, є обов'язані оголошувати всі урядові постанови Комуністичного Інтернаціоналу і його Виконавчого Комітету.

§. 12. Всі найважнійші політичні зносини між поодинокими парціями комуністи в цілім світі примусово творили нелегальні організації рівнобіжно з тими, які існують легально. Виконавчий Комітет має наглядати, щоби ця постанова була загально виконувана.

§. 13. Всі найважнійші політичні зносини між поодинокими партіями, які входять в склад Комуністичного Інтернаціоналу, повинні бути переводжені за посередництвом Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу. На случай наглої конечности можуть бути навязані безпосередні зносини, однак з тим застереженням, що Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу буде рівночасно про це повідомлений.

§. 14. Професійні союзи, які прийняли комуністичну плятформу і є злучені на інтернаціональній підставі під контролею Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу, творять Секції Професійних Союзів Комуністичного Інтернаціоналу. Комуністичні Професійні Союзи посилають своїх представників на Всесвітній Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу за посередництвом комуністичних партій своїх країв. Секції Професійних Союзів Комуністичного Інтернаціоналу висилають представника з рішаючим голосом до Виконавчого Комітету Комуні-

стичного Інтернаціоналу. Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу має право вислати представника з рішачим голосом до Секцій Професійних Союзів Комуністичного Інтернаціоналу.

§. 15. Інтернаціональна Ліга Комуністичної Молодіжи підлягає Комуністичному Інтернаціоналові і його Виконавчому Комітетові. Інтернаціональна Ліга Комуністичної Молодіжи висилає до Виконавчого Комітету Комуністичного Інтернаціоналу одного представника з рішачим голосом. З другої знова сторони Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу має право вислати представника з рішачим голосом до виконавчого органу Інтернаціональної Ліги Комуністичної Молодіжи. Організаційні взаємини між Лігою Молодіжи і комуністичною партією мають бути основно означені після тої самої підстави в кождім поодинокім краю.

§. 16. Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу потверджує інтернаціонального секретара для комуністичного руху серед жіноцтва і організує жіночі секції Комуністичного Інтернаціоналу.

§. 17. На случай коли член Комуністичного Інтернаціоналу приходить до дружного краю, він повинен найти братерську поміч у місцевих членів Комуністичного Інтернаціоналу.

ОСНОВНІ ЗАДАЧІ КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

Тези прийняті на Другім Конгресі.

1. Характеристичною проявою в теперішню хвилю розвою інтернаціонального комуністичного руху є факт, що у всіх капіталістичних краях найліпші представники революційного пролетаріату впорні зрозуміли основні принципи Комуністичного Інтернаціоналу, а іменно диктатуру пролетаріату і силу совітів, і зі щирим відданням станули по стороні Комуністичного Інтернаціоналу. А ще більше важним і більше великим кроком наперед є необмежна симпатія до цих принципів, яку виявили широкі маси і то не лише міського пролетаріату, але також значної часті рільних робітників.

З другої знова сторони показалися два блуди або слабі сторони цього незвичайного і нагло зростаючого інтернаціонального комуністичного руху. Один дуже поражний і представляючий велику непосредну небезпеку для успіху справи визволення пролетаріату, полягає у факті, що части давних провідників і давних партій Другого Інтернаціоналу, що части пів-несвідомо улягаючи бажанням і напором мас, по части свідомо їх ошукуючи, щоби задержати свою давню ролю агентів і помічників буржуазії в нутрі робітничого руху, заявляють свою услівну, або навіть безуслівну злуку з Третім Інтернаціоналом, підчас коли в дійсности в цілій діяльності своєї партії і політичній праці позістають на ступіні Другого Інтернаціоналу. Такий стан справи є рішучо недопускаємий, бо він деморалізує маси, здержує розвій сильної комуністич-

ної партії і обнижує поважання для Третього Інтернаціоналу через небезпеку повторення таких зрад, як зрада угорських соціал-демократів, які нагло прибрали маску комуністів. Другим много менше важним блудом, який є по більшій часті слабстю з приводу зросту партії, є змагання, щоби бути крайно "лірим", що допроваджує до мильної оцінки ролі і обовязків партії супроти класи і мас та супроти обовязку революційних комуністів працювати в буржуазійних парламентах і реакційних робітничих юніях.

Обовязком комуністів є не робити уваги з приводу якихось слабих сторін в руху своєї партії, але скритикувати їх отверто, щоби як найскорше і радикально їх усунути. В тій цілі є конечним: 1) установити дійсно, і то передівсім на підставі вже здобутого практичного досвіду, значіння слів: "Диктатура Пролетаріату" і "Совітська Влада"; 2) визначити, в чім може і повинна полягати у всіх краях безпроволочна і систематична підготовляюча праця, щоби здійснити ці формули; і 3) вказати дорогу і способи вилічення нашого руху з його хиб.

I.

Суть диктатури пролетаріату і совітської влади.

2. Побіда соціалізму (як першого ступіння комунізму) над капіталізмом вимагає виконання трех слідуєчих завдань пролетаріатом, як одинокою дійсно революційною класою:

Перше, пригнути до долу визискувачів, а передівсім буржуазію, як головного їх економічного і політичного представника; завдати їм цілковите пораження; здавити їхній опір; зробити неможливою всяку спробу з їхньої сторони на в'дновлення капіталізму і наємного рабства.

Друге, заохочувати і вести слідом за революційною передньою сторожею пролетаріату, — іменно Комуністичної Партії — не лиш увесь пролетаріат або його значну більшість, але всю масу робітництва, всіх визискуваних капіталом, просвіщати, організувати і навчати їх дисципліни на протягу строгої, безпощадно кріпкої боротьби проти визискувачів; видерти цю величезну більшість населення в усіх капіталістичних краях зі стану залежності від буржуазії; збудити в них, через практичний досвід, довіре до провідної ролі пролетаріату і його революційної передньої сторожі.

Трете, знеутралізувати або зробити нешкідливими колибання поміж буржуазією і пролетаріатом, поміж буржуазною демократією і совітською владою, зі сторони чисельної класи в усіх передніх краях — хоч та класа творить меншість населення — іменно, дрібних власників землі і індустриальних заведень, купців, і відповідаючих тій класі рядів інтелігенції, працьодавців і т. д.

Перше і друге завдання є незалежні одно від другого, і вимагає особлившої методи ділання відносно визискувачів і визискуваних. Трете завдання впливає з двох перших, і вимагає лиш зручності, вчасної і гнучкої комбінації методи першого і другого завдання, зависи-

мо від конкретних умовин кожного случаю колибання з окрема.

3. Серед умовин витворених в цілому світі, а передовсім в найбільш розвинених, сильних, просвічених і свободних краях, імперіалізмом, мілітаризмом, поневоленням колоній і слабших народів, всесвітньою імперіалістичною різнею, Версальським “миром”, — серед таких умовин думати про добровільне підданняся капіталістів волі більшости визискуваних — про мирний, реформістичний перехід до соціалізму — є не лиш доказом скрайної дрібно-буржуазної тупости зі сторони так думаючого, але є це прямим обманюванням робітників, прикриванням капіталістичного наемного рабства, укриванням правди. Ця правда заключається в тім, що буржуазія, найбільш просвічена і демократична буржуазія, ще й тепер не здержується від обманювання і злочинів, від мордування м'ліонів робітників і селян в ціли задержання права приватної власности на средства продукції. Лиш насильне повалення буржуазії, сконфіскування її власностей, знищення цілого буржуазного правительственного апарату, від вершка до долу, парламентарного, судового, мілітарного, бюрократичного, адміністративного, муніципального, і т. д., включаючи вигнання або інтернування найбільш впертих і небезпечних визискувачів, встановлення строгої контролі над ними в ціли здарлення усіх неминучих спроб опору і відновлення капіталістичного рабства — лиш такі міри будуть в силі забезпечити повну побіду над цілою клясою визискувачів.

З другої сторони це те саме прикривання капіталізму і буржуазної демократії, те саме обманювання робітників, коли старі партії і старі лідери Другого Інтернаціоналу припускають думку, що більшість робітників і визискуваних буде в силі придбати ясну соціалістичну свідомість, тверді соціалістичні переконання і характер серед умовин капіталістичного поневолення, під ярмом буржуазії, що прибирає безконечний ряд різнородних форм — що чим більше вигладжені, тим більше жорстокі і безпощадні. В дійсности лиш тоді, коли передна сторожа пролетаріяту, попирана цілою робітничою клясою або її більшостю, повалить визискувачів, здавить їх, освободить визискуваних з кайдан рабства, поліпшить їх життя сейчас коштом вивласнених капіталістів — лиш після того, і підчас острої клясової боротьби, буде можливо поширити просвіту і зорганізувати як найширші робочі маси довкруги пролетаріяту, під його впливом і проводом, вилічити їх від еґоїзму, індивідуалізму, їх блудів і слабостей витворених приватною власностю, і перемінити їх в свободний союз свободних робітників.

4. Для успішної побіди над капіталізмом є конечні відповідні відносини поміж провідною Комуністичною Партією а прочою робочою масою, — коли Партія в дійсности є передною сторожею революційної кляси, коли вона включає в своїх рядах найкращих представників кляси, коли вона складається з вповні свідомих і дисциплінованих комуністів, заосмотрених в досвід придбаний впертою революційною боротьбою, — лиш тоді, коли та Партія є здібна тісно звязатися з цілою

робітничою клясою, з усею масою визискуваних і здобути собі довіря в тій масі, — лиш така партія є в силі вести пролетаріят підчас безпощадної, рішавчої, послідньої боротьби проти усіх сил капіталізму. З другої сторони — лиш під проводом такої Партії пролетаріят буде в силі ужити всі сили свого революційного розгону, побороти неминучу апатію і частинний опір незначної меншости здеморалізованої робітничої аристократії, лідерів старих професійних союзів, гільд, і т. д. Лиш тоді пролетаріят буде міг показати свою силу, яка є многократно більша, ніж його уділ населення, з огляду на економічну організацію самої капіталістичної суспільности. Вкінці, лиш тоді, коли робітнича маса буде освободжена від буржуазії і буржуазного державного апарату, коли буде можна без капіталістичного визиску свобідно організуватися в совіти, лиш тоді маса т. є. усі робітники, усі визискувані, зможуть, в перший раз в історії, розвивати ініціативу і енергію десятків мільонів народу, передше давленого капіталізмом. Лиш тоді, коли совіти стануться самотнім державним апаратом, зможе брати чинну участь в адміністрації ціла маса, що навіть в найбільш культурних буржуазних демократіях була практично виключена від участі в адміністрації. Лиш в совітах починає маса в дійсности учитися, не з книжок, а з практичного досвіду, як будувати соціалістичну будівлю, творити нову суспільну дисципліну, свобідний союз свобідних робітників.

II.

В чім повинно заключатися безпшоволочне і загальне приготування до диктатури пролетаріату?

5. Теперішній момент в розвитку міжнароднього комуністичного руху характеристичний тим, що в великій більшости капіталістичних країв приготування пролетаріату до здійснення своєї диктатури ще не покінчене — дуже часто оно ще навіть не почалося систематично. Це не значить, що пролетарська революція не можлива в найближчій будучности; она є дуже можлива, бо економічне і політичне положення є незвичайно богате в вибуховий матеріал і в причини його наглого вибуху; друга умовина революції побіч приготування пролетаріату, іменно, загальна криза в усіх пануючих буржуазних партіях також існує. Однак з повище сказаного слідує, що під теперішню хвилю обовязком комуністичної партії є не приспівувати революцію, але приготувати всесторонно пролетаріят до ньої. З другої сторони повищий примір з історії соціалістичних партій вказує на факт, що “признання” диктатури пролетаріату не повинне остатись голословним.

Тому першим обовязком комуністичних партій, з точки погляду всесвітнього пролетарського руху, в теперішній час є зеднати розсіпані комуністичні сили, зформувані в кожному краю лиш одну комуністичну партію (або зміцнити, чи відновити вже існуючу), в цілі поширення праці для приготування пролетаріату до здобуття влади, а

головно до здобуття влади в формі диктатури пролетаріату. Звичайну соціалістичну роботу груп і партій, що признають диктатуру пролетаріату, не піддано радикальній переміні, радикальному відновленню, що є конечно потрібне, аби ця робота була признана комуністичною, і аби она відповідала завданням на передодні пролетарської диктатури.

6. Здобуття політичної влади пролетаріатом не закінчує класової боротьби проти буржуазії; противно, це робить боротьбу особливо широкою, острою, безпощадною. Всі групи, партії, лідери робітничого руху, що є в часті або цілком по стороні реформізму, “центра” і т. д., не мінучо прилучуються, підчас найостріщої боротьби, або до буржуазії, або до колибаючихся, або найнебезпечніші з них приступають до числа непевних приятелів побідного пролетаріату. Тому приготування до диктатури пролетаріату вимагає не лиш зміцнення боротьби проти усіх реформістичних і “центристичних” змагань, але також зміни характеру тої боротьби.

Ця боротьба не повинна обмежитись лиш на виясненню хибних змагань, але кожного провідника в робітничому рухові, що схиляється в сторону таких змагань, муситься неустанно і безпощадно п'ятнувати, бо інакше пролетаріат не буде знати кому вірити в моменті рішачої боротьби проти буржуазії. Ця боротьба є така, що в кожному моменті она може замінити, і замінювала, як це показав досвід, оруже критики критикою при помочі оружа. Найменче вагання і слабкість в п'ятноранню тих, що є реформістами і “центристами”, означає зріст небезпеки повалення влади пролетаріату буржуазією, яка завтра зужие на користь контрреволюції все те, що для короткозорих людей видається днесь лиш “теоретичною різницею в поглядах”.

7. Передовсім не можливо вдоволитися звичайним доктринерським оправданням всякої “співпраці” поміж пролетаріатом і буржуазією.

Звичайна оборона “свободи і рівності” серед условин задержання права на приватну власність средств продукції, перемінюється серед условин диктатури пролетаріату — яка ніколи не буде в силі відразу цілковито знищити всяку приватну власність — в “співпрацю” з буржуазією, що безпосередно підкопує силу робітничої класи. Диктатура пролетаріату означає зміцнення і оборону, при помочі державної влади, “не-свободи” визискувача продовжувати свою роботу поневолювання і визискування, означає “нерівність” властителя (т. є особи, що забрала собі средства продукції витворені суспільно), в порівнанню з позбавленою власності класою. Це, що перед побідою пролетаріату видається лиш теоретичною різницею в поглядах на “демократію”, немінучо стається завтра, після побіди пролетаріату, питанням, яке можна рішити лиш силою оружа. З огляду на те без радикальної зміни способу боротьби проти “центристів” і “оборонців демократії”, наріть вступні приготування має до здійснення диктатури пролетаріату є неможливі.

8. Диктатура пролетаріату є найбільш рішучою і революційною

формою класової боротьби поміж пролетаріатом і буржуазією. Така боротьба може бути успішною лиш тоді, коли найбільш революційна передня сторожа пролетаріату веде за собою велику більшість робочих мас. Тому отже приготування до диктатури пролетаріату вимагає не лиш вияснення буржуазної природи всякого реформізму, всякої оборони “демократії” з задержанням права приватної власності на средства продукції; не лиш пиятовання таких тенденцій (змагань), що в дійсності означають оборону буржуазії внастріч робітничого руху, — але також вимагає заміни старих лідерів комуністами в усіх родах пролетарських організацій не лиш в політичних, але також в економічних, кооперативних, просвітних, і т. д. Чим більше сталою, повною і ціпкою є влада буржуазної демократії в яком небудь краю, тим легше було можливо для буржуазії назначувати на робітничих провідників людей, вихованих нею, з її поглядами і пересудами, і дуже часто посередно або безпосередно підкуплених нею. Конечність вимагає ділати більше наступчиво як досі, аби усунути усіх тих представників робітничої аристократії, усіх буржуазно-настроєних робітників з їх становищ і замінити їх навіть недосвідченими робітниками, як що они є в тісній звязи з визискуваними масами і тішаються їх довірям в боротьбі проти визискувачів. Диктатура пролетаріату буде вимагати поставлення таких недосвідчених робітників на найбільше відвічальні державні становища, бо інакше правління робітничої влади буде безсильне і не буде мати попертя робітничих мас.

9. Диктатура пролетаріату є найповнішим здійсненням проведу над усіми робітниками і визискуваними, що були поневолені, прибиті, здавлені, застрашені, розбиті, обманювані капіталістичною класою, — проведу зі сторони одинокої класи приготованої для такої провідної ролі цілою історією капіталізму. Тому приготування диктатури пролетаріату мусить початися сейчас в усіх краях, між иншим при помочі слідуєчих метод:

В кожній організації, юнії, товаристві, — починаючи від пролетарських, а опісля в усіх тих непролетарських робітників і визискуваних мас (політичних, професійних, мілітарних, кооперативних, просвітних, гімнастичних, і т. д.) мусять бути утворені групи або ячейки з комуністів — переважно явні, але також і тайні, коли вони конечні з огляду на небезпеку арешту або вигнання їх членів, або розв'язання організації; ті ячейки в тісній звязи одна з другою і з центром партії, обмінюючись досвідом, поширюючи пропаганду, кампанію, організацію, приновлюючись до усіх галузей суспільного життя, до усіх різнородних форм і поділу робітничих мас, мусять систематично виправляти себе, партію, класу і маси такою многосторонною працею.

Рівночасно дуже важною річею є виготовити план поступовання з одної сторони, зглядом “лідерів” або відвічальних представників, що дуже часто безнадійно заражені дрібно-буржуазними і імперіалістичними пересудами; тих “лідерів” муситься безпощадно пиятовувати і про-

гнати з робітничого руху — з другої сторони, плян поступовання зглядом мас, котрі особливо після імперіялістичної різні незричайно радо слухають і є наклонені прийняти доктрину конечности провідництва пролетаріяту, як одинокий вихід з капіталістичного поневолення, — до тих мас треба приступати з терпеливостю і обережностю, і з зрозумінням особливших прикмет та психології кожного ві слою.

10. Особливо одна з груп або ячеек комуністів заслугоє на велику увагу і ошіку партії, іменно, парламентарна група, т. е. група членів партії, що є членами буржуазних законодавчих інституцій (передовсім державних інституцій, ошісля місцевих, муніціпальних і и.) З одної сторони, така трибуна має особливше значіння р очех широких рядів відсталих робітничих мас з дрібнобуржуазними пересудами, тому з тої трибуни комуністи мусять ширити свою пропаганду, агітацію, організацію, вияснюючи масам, чому розігнання буржуазного парламенту (установчого зібрання) краєвим конгресом совітів було в своїм часі в Росії правним учинком (як буде це так само в усіх других краях в відповіднім часі). З другої сторони, ціла історія буржуазної демократії зробила парламентарну трибуну, головню в більше розвинених краях, головним або одним з головних знарядів нечуваних фінансових і політичних шахрайств, зробила з тої трибуни місток для карієр, обманювання і здавлювання робітничих мас. Тому глубока ненависть проти парламентів зі сторони найкращих представників революційного пролетаріяту є зовсім оправдана. Тому для комуністичних Партій, і усіх партій, що ретупили до Комуністичного Інтернаціоналу, головню там, де такі партії зформовано не після розламу в старих партіях і після довгої, завзятої боротьби проти них, але через заняття нової позиції (часто номінально) цілою партією, — для тих партій конечним є зайняти дуже строге відношення зглядом своїх парламентарних груп, домагаючись повного їх підпорядкованя контролю і прововоді Центрального Комітету Партії; включити до тих груп найбільш революційних робітників; піддати їх парламентарні промови старанному аналізу на партійних зборах і р партійній пресі, з точки погляду комуністичних засад; призначувати членів парламенту для пропаганди поміж масами, виключити з тих груп усіх тих, що виказують наклін р напрямі Другого Інтернаціоналу, і т. д.

11. Одною з головних причин припинення революційного робітничого руху в розвинених капіталістичних краях є це, що завдяки колоніальним домініям і високим дівідендам фінансового капіталу, і т. д., капіталістам вдалося відокремити порівнюуючо більше збиту і ширшу групу малої меншости робітничої аристократії. Ця послідня тішиться кращими условинами праці і більшою платнею і є найбільше пересякнена духом ремісничої вузкоглядности, дрібно-буржуазними і імперіялістичними пересудами. Це є головна суспільна “підпора” реформістів і центристів Другого Інтернаціоналу і під теперішний момент майже головною суспільною підпорою буржуазії.

Наріть вступні приготування пролетаріату до повалення буржуазії є не можливі без сейчасової, систематичної, широко зорганізованої і отвертої боротьби проти цьої групи, що без сумніву, — як досвід вже показав — достарчить подостатком людей для білої гвардії буржуазії після побіди пролетаріату. Всі партії, що прилучуються до Третього Інтернаціоналу мусять за всяку ціну ввести в життя кличі: “тісна звязь з масами”, розуміючи під “масами” усю масу робітників і усіх визискуваних капіталізмом, передорсім найменше зорганізованих і не-просвічених, найбільше давлених і найменше наклонених до організованости.

Пролетаріат є революційний лиш о стільки, о скільки він не є замкнений в границях гільд, о скільки він бере чинну участь в усіх чинностях публичного життя — як провідник всеї робітничої і визискуваної маси; і це цілком неможливе для нього завести диктатуру, як що він не є здібний і не є приготований посвятити все для побіди над буржуазією. Досвід Росії в тім напрямі має теоретичну і практичну вагу; там пролетаріат не був би в силі завести диктатури, ані не був би здобув собі поважання і довіря в усеї робітничої маси, коли-б він не поніс найбільше жертв, коли-б він не терпів від голоду більше як котрі небудь інші слої цьої маси підчас найтяжчих моментів боротьби, підчас війни і бльокади зі сторони буржуазного світа.

Передівсім мусить Комуністична Партія і увесь передніщий пролетаріат давати необмежене попертя кождому відруховому масовому страйковому рухові, який одинокий є в силі під капіталістичним обухом розбудити, підняти, просвітити і зорганізувати маси і розвинути в них повне довіря в провідну ролю революційного пролетаріату. Без такого приготування диктатура є неможлива, а тих, що відважуються виступати проти страйків, прим. Кавцький в Німеччині, Тураї в Італії, не можна теріти в рядах партій, що вступають до Третього Інтернаціоналу. Це в ще більшій мірі відноситься до тих юнійних і парламентарних лідерів, що часто зраджують робітників нарчаючи їх зробити з страйку знаряд реформізму а не революції (Жуо в Франції, Гомперс в Америці, Томас в Англії).

12. Для усіх країв, навіть для найбільш свободних, “легальних” і “мирних” в тім значінню, що клясова боротьба є там менше заострена, вже прийшов час, де для кождої комуністичної Партії є рішучо кінечною річю лучити систематично всю легальну і нелегальну працю, легальну і нелегальну організацію.

В найбільше просвічених і свободних краях, в найціпкішим буржуазно-демократичним режімом, правительства систематично послугуються, помимо своїх фалшивих і злобних заперечувань, такими методами, як держання тайного списку комуністів, безкінечні нарушування конституції в цілях поцирання Білих Гвардій, мордовання комуністів в усіх краях, тайні приготування до арештування комуністів, впровадження пророкаторів в ряди комуністів, і т. д. Лиш скрайно реак-

ційна дрібна буржуазія — без згляду на те якими голосними “демократичними” чи паціфістичними фразами вона прикриває свої думки — може заперечувати цей факт і логічне заключення з нього, яким є: безпроволочне зформування усіми легальними комуністичними партіями нелегальних організацій для систематичної нелегальної роботи, аби бути готовим в кожний момент схоронитися перед нападами зі сторони буржуазії. Передовсім кінечним є вести нелегальну пропаганду в армії сухопутній і морській, серед поліції, бо після імперялістичної різні всі правительства в світі бояться краєвих армій, доступних для усіх робітників і селян, і они тайно формують різного рода відокремлені мілітарні організації рекрутовані з посеред буржуазії і заосмотрених в особливо удосконалені технічні мілітарні знаряди.

З другої сторони рівнож кінечно потрібно в усіх случаях без виїмку не ограничуватись на нелегальній роботі, але також вести легальну пропаганду поборюючи всі труднощі, закладаючи легальну пресу і легальні організації навіть серед найбільш несприяючих обставин і на случай потреби, часто змінюючи назви. Так тепер робить нелегальна-Комуністична Партія Фінляндії, Угорщини, вчати Німеччини, Польщі, Латвії і т. д. В той спосіб повинні поступати “Індустріальні Робітники Світа” (I. W. W.) в Америці, як також усі прочі легальні Комуністичні Партії, колиб почалось переслідування їх на основі резолюцій конгресів Комуністичного Інтернаціоналу, і т. д.

Абсолютна кінечність засади комбінування нелегальної і легальної роботи викликається не лиш цілою сумою особливостей даного моменту, на передодні пролетарської диктатури, але також кінечністю доказання буржуазії, що нема і не може бути жадної галузи робітничого руху, якого комуністи не моглиб заволодіти, і ще більше викликається фактом, що всюди є ще широкі ряди пролетаріяту, і ще ширші ряди не-пролетарських робітників і визискуваних мас, що ще дальше мають доріря в буржуазну демократію. Нашим головним обовязком є вказувати на хибність такого їх переконання.

13. Головно положення робітничої преси в більш розвинених капіталістичних краях виказує наглядно фалш свободи і рівности в буржуазній демократії, і кінечність систематичної злуки легальної і нелегальної праці. Як в побідженій Німеччині, так і в побідній Америці пущено в рух усі сили правительственного апарату буржуазії, усі штучки фінансових королів, аби позбавити робітників їх преси; переслідування і арешти (або убійства при помочі наймлених убійників) редакторів, заборона висилання часописів почтою, заборона видавання і т. д. — всім тим послугується буржуазія. Дальше, інформації потрібні для щоденного часопису є в руках буржуазних телеграфних агенцій, а оголошення, без котрих великий часопис не може оплатитися, є власністю капіталістів. Одним словом, при помочі обману, напору капіталу і буржуазного правительства, буржуазія позбавляє революційний пролетаріат преси.

Для боротьби з таким станом річей Комуністичні Партії мусять утворити новий рід періодичної преси для поширювання поміж робітниками: 1) легальні видавництва, в котрих комуністи, не називаючи себе такими і не зраджуючи своїх звязий з партією, зуміли-б скористати з усяких, хоч би найменших можливостей, як це робили большевики за царських часів, після 1905. р.; 2) нелегальні видання, хоч в скупім форматі і видавані нерегулярно, але передруковані в многих друкарнях робітниками (тайно, або, коли рух зріс в силу, при допомозі революційного захоплення друкарень), в яких мається подавати пролетаріатові ясні революційні інформації і революційні кличі.

Без втягнення мас до революційної боротьби за свободу комуністичної преси приготування до диктатури пролетаріату є неможливе.

III.

Зміна напрямку а вчаси також складу партій, що злучились, або ще хочуть злучитись з Комуністичним Інтернаціоналом.

14. Ступінь готовости пролетаріату здійснити свою диктатуру, в краях, що мають найбільшу вагу з точки погляду всесвітньої економії і всесвітньої політики, виказується ясно і докладно фактом, що найбільш впливові партії Другого Інтернаціоналу, як Французька Соціалістична Партія, незалежна Соціал-Демократична Партія Німеччини, Незалежна Робітничка Партія в Англії, Американська Соціалістична Партія, вийшли з того жовтого Інтернаціоналу і ухвалили резолюції вступити до Третього Інтернаціоналу услівно. Це доказує, що не лиш передня сторожа але більшість революційного пролетаріату починає переходити на нашу сторону, спонукана до того цілим рядом випадків. Головною річю тепер є знати, як завершити цей перехід революційного пролетаріату на нашу сторону, в цілі зміцнення того, що вже досягнуто, аби можна було поступати на цілій лінії, без найменшого вагання.

15. Вся діяльність вище згаданих партій (до котрих треба додати Швайцарську Соціалістичну Партію — як що телеграфічні донесення відносно її резолюції за вступленням до Третього Інтернаціоналу є правдиві) виказує — а котрий небудь періодичний часопис тих партій потверджує, — що вони ще не є комуністичними, і часто є в прямій суперечности до основних засад Третього Інтернаціоналу, іменно: признання диктатури пролетаріату, і совітської влади замість буржуазної демократії.

Тому Другий Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу заявляє, що він уважає за неможливе сейчас прийняти ті Партії; що він потверджує відповідь Екзекутивного Комітету Третього Інтернаціоналу Німецьким Незалежним; що він потверджує свою готовість вести переговори з кожною партією, яка виступила з Другого Інтернаціоналу і бажає вступити до Третього; що він дає право дорадуючого голосу делегатам таких партій на усіх своїх конгресах і конференціях, і що він

предкладає наступні умови для повного з'єднання тих (і подібних) партій з Комуністичним Інтернаціоналом:

1) Опублікування усіх резолюцій ухвалених на усіх конгресах Комуністичного Інтернаціоналу і Екзекутивним Комітетом, в усіх періодичних виданнях партії.

2) Дискусія над тими резолюціями на спеціальних зборах усіх секцій і місцевих організацій партії.

3) Скликання надзвичайної конвенції Партії в цілі винесення заключення з дискусії і в цілі

4) Вигнання з Партії усіх елементів, що вперто держаться Другого Інтернаціоналу.

5) Передача усіх періодичних часописів Партії в руки комуністичних редакторів.

6) Партії, що тепер бажають вступити до Третього Інтернаціоналу, але ще не змінили радикально своєї давньої тактики, мусять наперед постаратися, аби їх центральний комітет і найважливіші центральні інституції склалися з двох третих таких товаришів, що отверто уважали себе сторонниками прилучення Партії до Третього Інтернаціоналу ще перед Другим Конгресом. На виїмки до того правила можна дозволити за одобренням Екзекутивного Комітету Комуністичного Інтернаціоналу. Також Екзекутивний Комітет має право робити виїмки відносно представників центристських змагань, як це зазначено в параграфі 7.

7) Члени партії, що опрокидують умови вступу і тези прийняті Комуністичним Інтернаціоналом мусять бути виключені з Партії. Те саме відноситься до делегатів на надзвичайній конвенції.

Другий Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу зобов'язує свій Екзекутивний Комітет прийняти вище згадані і їм подібні партії до Третього Інтернаціоналу, коли викажеться, що всі ті умови виконано, та що характер діяльності Партії є комуністичний.

16. Відносно питання, як повинні заховуватися комуністи в теперішній час там, де вони є в меншості на відповідальних становищах рище згаданих і подібних Партій, Другий Конгрес Третього Інтернаціоналу заявляє, що з огляду на явний зріст широкі симпатії до комунізму серед робітників, що належать до тих Партій, булоб непожаданим виступати з тих партій так довго, доки вони можуть працювати внутрі партій в напрямі признання диктатури пролетаріату і Совітської влади, так довго, доки дозволена їм критика всіх опортуністів і центристів остачючих в партії.

Однак як лиш ліве крило центристичної Партії є достаточо сильне, оно може виступити в цілости з партії і зформувати комуністичну Партію, коли це окажется користним для розвитку комунізму.

Рівночасно Другий Конгрес Третього Інтернаціоналу мусять заявитися за злукою Комуністичної Партії, і груп та організацій симпатизуючих з комунізмом в Англії, з Робітничою Партією (Лейбор Парти), без згляду на те, що ця партія є членом Другого Інтернаціо-

налу. Причиною цього є те, що так довго, доки та партія дає своїм складовим частям свободу критики, пропаганди і організаційної чинності в хосен диктатури пролетаріату і сорітської влади, доки та партія держиться засади обєднати усі економічні організації робітничої класи, доти комуністи повинні повзати всі міри і навіть згодитися на компроміс, аби могли вони мати вплив на ширші круги робітництва, цягнувати їх опортуністичних лідерів з вищої трибуни, приспінити перехід політичної влади від безпосередних представників буржуазії до “робітничих льокаїв капіталістичної класи”, аби в той спосіб маси могли скорше вилічтися від ілюзій що до цього питання.

17. Відносно Італійської Соціалістичної Партії Другий Конгрес Третього Інтернаціоналу признає, що поправка програми, принята посліднього року партійним конгресом в Болонії, є значним кроком вперед на шляху комунізму, та що предложення зроблене секцією партії в Турині Краєвому Комітетові Італійської Соціалістичної Партії, опубліковане в журналі “Ль’Ордіне Нуово” (“Новий Лад”) з д. 3. мая 1920. р. відповідає усім основним засадам Третього Інтернаціоналу. Третій Інтернаціонал домагається, аби на слідуючому Конгресові Італійської Соціалістичної Партії, яка має бути скликана в згоді з загальними правилами відносно злуки з Третім Інтернаціоналом, Італійська Соціалістична Партія перевела дискусію над тими предложеннями, як також над постановами обох конгресів Комуністичного Інтернаціоналу, звертаючи особлившу увагу на резолюції відносно парламентарних груп, професійних союзів і не-комуністичних елементів в партії.

18. Другий Конгрес Третього Інтернаціоналу уражає неправими погляди що до відносин партії до класи і до мас, і що до вздержування Комуністичних Партій від участі в буржуазних парламентах, погляди, які рішучо опрокинено в спеціальних резолюціях на теперішньому конгресові, а які обороняє вповні “Комуністична Робітнича Партія Німеччини”, а також в часті Комуністична Партія Швайцарії, орган західно-європейського секретаріату “Комунізмус” у Відні, і деякі з наших голандських товаришів; також деякі комуністичні організації в Англії, як прим. “Робітнича Соціалістична Федерация”, також І. Р. С. (I. W. W.) в Америці, “Шапові Старости” в Англії, і т. д.

Одначе Другий Конгрес Третього Інтернаціоналу уражає можливим і пожаданим безпроволочне вступлення до Комуністичного Інтернаціоналу повищих організацій, як що они ще цього не зробили, бо в данім случаю, а головню що до І. Р. С. (I. W. W.) в Америці і Австралії, і “Комітетів шапових старостів” в Англії, ми маємо до діла з дійсно пролетарським масовим рухом, що в дійсности держиться засад Комуністичного Інтернаціоналу. В тих організаціях усі хибні погляди в питанню про участь в буржуазних парламентах треба пояснювати собі не тим, що їхні члени, на лад членів буржуазії, обороняють свої власні дрібно-буржуазні погляди — як то дуже часто є з поглядами

анархістів, — але браком політичного досвіду в пролетарів, які однак по мимо того є вповні революційними і є в звязи з масами.

Тому Другий Конгрес Третього Інтернаціоналу домагається від усіх комуністичних організацій і груп в англо-саксонських краях, аби вони, — навіть коли до безпоровочної єдності поміж Третім Інтернаціоналом і “Індустріальними Робітниками Світа”, і “Комітетами Шапових Старостів” не прийде, — відносилися з якнайбільшою приязню до тих організацій, входили в тісний звязь з ними, вивчали їм і масам симпатизуючих з ними в приязний спосіб, з точки погляду усіх революцій а передовсім трох російських революцій двадцятого віку, хибу повище згаданих їхніх поглядів, і не повздержувалися від неустанних спроб зєднатися з тими організаціями і утворити одну Комуністичну Партію.

19. В злучі з тим конгрес звертає увагу усіх товаришів, головню в латинських і англо-саксонських краях, на факт, що поміж анархістами від початку війни усюди відбувається глибока ідеологічна переміна відносно їх становища зглядом диктатури пролетаріату і совітської влади. І якраз поміж пролетарськими елементами котрих часто загнала до анархізму їхня зовсім оправдана ненависть опортунізму і реформізму Другого Інтернаціоналу, видно вповні поправне зрозуміння тих засад, а головню поміж тими елементами, що близше заізнані з досвідом Росії, Фінляндії, Угорщини, Латвії, Польщі і Німеччини.

Конгрес уважає, що обовязком усіх товаришів є поширати всіма способами всі пролетарські елементи в їх переході від анархізму до Третього Інтернаціоналу. Конгрес зазначає, що успіх роботи дійсно комуністичних партій треба мірити, між иншим, і тим, о скілько їм вдалося притягнути до партії всі дійсно пролетарські маси від анархізму.

УСЛІВЯ ВСТУПЛЕННЯ ДО КОМУНІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

Перший конгрес Комуністичного Інтернаціоналу не виробив точних умовин, на котрих би можна було вступити до Третього Інтернаціоналу. До часу скликання першого конгресу в многих краях переважно існували комуністичні групи або тенденції. Другий конгрес Третього Інтернаціоналу відбував свої наради серед зовсім иньших обставин.

Під теперішній час в більшості країв не тільки існують комуністичні тенденції і комуністичні групи, але і комуністичні партії і організації.

Комуністичний Інтернаціонал чим раз частійше одержує просьби о прийяття від партій і груп, котрі до недавна належали до Другого Інтернаціоналу, а тепер хочуть приступити до Третього Інтернаціоналу, хоч они ще не є дійсно комуністами. Другий Інтернаціонал зістав зовсім розбитий. Центристичні партії і групи, котрі розуміють цілковиту

неміч Другого Інтернаціоналу, схиляються в сторону Комуністичного Інтернаціоналу, який постійно зростає в силу, рівночасно сподіючись затримати до певного степеня свою "автономію", якаб дала їм можливість продовжати свою опортуністичну роботу. До певного степеня Комуністичний Інтернаціонал став модою.

Бажання декотрих центристичних груп приступити до Третього Інтернаціоналу є потвердженням факту, що Комуністичний Інтернаціонал здобув собі симпатію серед величезної більшості клясово-свідомих робітників цілого світа, та що він з кожним днем зростає в силу. Комуністичний Інтернаціонал може бути загрожений несталими елементами, знаними зі своїх на-шір угодних метод, котрі ще не позбулись ідеології Другого Інтернаціоналу. Треба згадати, що до нині остались деякі партії, як в Італії, Норвегії, Югославії і т. д., в яких більшість має комуністичний погляд, але в котрих реформісти і соціал-угодовці тільки-ж і чекають відповідного часу, щоби знову підняти свою голову, щоби знову почати активний саботаж проти пролетарської революції, і цим помочи буржуазії і Другому Інтернаціоналу.

Ані оден комуніст не повинен забувати досвіду угорської совітської республіки. Злука угорських комуністів з так званими лівокрильцями соціал-демократами коштує угорських робітників дорого.

Зі взгляду на це все Другий Конгрес Третього Інтернаціоналу уважає за потрібне установити точні услівя для приймаання нових партій і звертати увагу тим партіям, котрих прийнято до Комуністичного Інтернаціоналу, на обовязки на них наложені. Другий Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу прийняв слідуючі услівя для вступлення в члени Комуністичного Інтернаціоналу:

1. Загальна пропаганда і агітація мусить мати правдиво комуністичний характер і годитися з програмою і рішенням Третього Інтернаціоналу. Всі органи партійні мають бути редаговані видержаними комуністами, які доказали свою посвяту для справи пролетарської революції. Диктатура пролетаріату не має бути тільки формулою вивченою на память, але має бути пропагованою в такий спосіб, щоб була зрозумілою для кожного звичайного робітника, саддата і селянина, мусить бути пояснювана при помочи щоденних житєвих фактів, за котрими мусить систематично слідити наша преса, і час до часу в повні виконувати.

Періодична і неперіодична преса і всі партійні видавництва, мусять бути в цілости під контролею виконуючого комітету партії без огляду на факт, що партія яко така, є тепер легальною або нелегальною. Під жадним услівям видавництво не повинно надуживати своєї автономії та триматись напряду, котрий не годиться в цілости з напрямом Третього Інтернаціоналу. На сторінках преси, на публичних зборах, в професійних союзах, в кооперативах і в усіх місцях, де сторонники Третього Інтернаціоналу є допущені, конечним є систематично

і безпощадно пятнувати не тільки буржуазію, але і їх поплечників-реформістів всякого покрою.

2. Кожда організація, що бажає злучитися з Комуністичним Інтернаціоналом, мусить постійно і систематично усувати всіх реформістів і центристів зі всіх менше і більше важних становищ в робітничім русі, (з партійних організацій, з редакцій, професійних союзів, парламентарних груп і місцевих адміністрацій) заступати їх добре випробованими комуністами не звертаючи уваги на факт, що головню на початку місця “досвідчених” опортуністів будуть заступлені звичайними робітниками з маси.

3. Майже в кождім краю Європи і Америки класова боротьба прибирає характер горожанської війни. Серед таких обставин комуністи не можуть мати довіря до буржуазної легальности. Це є їх повинністю створити всюди паралельну нелегальну організаційну машину, яка в децидуючих моментах буде помічною партії в сповненню своєї повинности супроти революції. В усіх краях, де комуністи, чи з причини воєнного права, чи з причини виняткового права зверненого проти них, не можуть вести своєї роботи легально, конечним є злучити легальну роботу з нелегальною.

4. Неустанну і систематичну пропаганду і агітацію муситься вести в армії; в кождій мілітарній організації мають бути утворені комуністичні групи. Де така агітація є заборонена винятковим правом, там треба вести агітацію нелегально. Але відкинення цієї повинности рівняєсь зраді зглядом революційної повинности і стоїть на перешкодї допущенню в члени Третього Інтернаціоналу.

5. Конечним є провадити систематичну і добре упряновану агітацію в сільських округах. Робітнича класа ніколи не затріюмфує, як довго її ідея не буде мати попертя хоч принаймні якоїсь часті сільських робітників і бідного селянства, і не уживе в відповідний спосіб решти сільського населення. Комуністична робота в сільських округах набирається головного значіння в теперішнім часі. Она мусить бути принципіально ведена, при помочи комуністів-робітників з міста і села, котрі мають яку-небудь звязь з селом. Відказуватись від цієї роботи, або віддати її в руки нещевних реформістів, рівняєсь відкиненню пролетарської революції.

6. Кожда партія, яка бажає належати до Третього Інтернаціоналу, мусить відречися не тільки отвертого соціал-патріотизму, але рівнож безчесности і гіпокрицтва соціал-угодовців, і систематично вказувати робітникам на факт, що без насильного повалення капіталізму ніякий інтернаціональний суд арбітраційний, ніяка угода відносно обмеження угзброєння, ніяка “демократична” реорганізація ліги народів не буде в силі запобічи новій імперіялістичній війні.

7. Партії бажаючі належати до Комуністичного Інтернаціоналу мусять проголосити цілковите зірвання з реформізмом і з політикою “центристів” і пропагувати цей розлам між як найширшими кругами член-

ства партії. Без цього логічна комуністична робота є не можлива. Комуністичний Інтернаціонал домагається в формі ультіматума цілковитого доконання такого зірвання в найкоротшім часі. Комуністичний Інтернаціонал не може згодитись на те, щоби допустити нахабних опортуністів в роді Туратого, Кавцького, Гільфердінга, Лонгета, Гілквіта, Макдональда, Моділіяного і їм подібних, щоби они мали право зачислятись до членів Третього Інтернаціоналу. Це зробилоби Третій Інтернаціонал подібним до умершого Другого Інтернаціоналу.

8. В справі колоній і угнетених народів конечно потрібне ясне становище партій в тих краях, в яких буржуазія є в посіданню колоній і угнетає другий народ. Кожда партія бажаюча належати до Третього Інтернаціоналу, мусить пятнурати без жадних обиняків всі методи поступовання "своїх власних" імперіялістів в колоніях і піддержувати визвольний рух в колоніях не тільки на словах, але і на ділі. Вона мусить домагатись вигнання своїх імперіялістів з цих колоній, створити в серцях робітників свого краю правдиве братерське почування для колоній і угнетених народів, і поширювати систематичну агітацію серед війська свого краю проти всякого гнету колоніяльного населення.

9. Кожда партія, бажаюча належати до Комуністичного Інтернаціоналу, мусить систематично і безперестанку поширювати комуністичну агітацію між професійними союзами, робітниками і фабричними радами, між кооперативами, споживчими і другими масовими робітничими організаціями. В цих організаціях конечним є організувати комуністичні ячейки, які через неустанну і вперту працю остаточно зискають професійні і други союзи для комунізму. Ці ячейки мусять в своїм щоденнім життю риказувати зраду соціал-патріотів і несталість "центристів". Комуністичні ячейки як цілість, мусять бути контрольовані партією.

10. Кожда партія, яка належить до Третього Комуністичного Інтернаціоналу, є зобовязана вести завзяту боротьбу проти амстердамського "Інтернаціоналу" жовтих професійних юній. Она мусить вести сильну агітацію між робітництвом зорганізованим в професійних юніях за зірванням з жовтим амстердамським інтернаціоналом. Она мусить помагати всіми можливими способами інтернаціональному обєднанню червоних союзів, котрі є злучені з Комуністичним Інтернаціоналом.

11. Партії, бажаючі вступити до Третього Інтернаціоналу мусять наглядати свій парламентарний персонал (послів), усувати звідтіль усі непевні елементи, піддати послів під контролю Центрального Комітету Партії, і вимагати від кожного комуністичного представника в парламенті, аби він всю свою діяльність підпорядкував інтересам дійсної революційної пропаганди і агітації.

12. Усі партії бажаючі належати до Комуністичного Інтернаціоналу мусять бути збудовані на засадах демократичної централізації. В сучасну епоху заостреної горожанської війни, Комуністична Партія буде в можности сповнити свій обовязок, коли буде зорганізована по

лініях найбільш зцентралізованих, коли буде мати залізну дисципліну, і коли її партійне центральне тіло піддержуване довірям партійного членства, буде вповні узброєне в авторитет і найдальше сягаючі права.

13. Комуністичні Партії тих країн, де комуністична робота є легальною, мають прочищувати свої ряди час від часу, в ціли систематичного виділювання з партії дрібно-буржуазних елементів, які увійшли до нбої.

14. Кожда партія бажаюча належати до Комуністичного Інтернаціоналу, є зобовязана піддержувати кожду совітську республіку в її боротьбі з контрреволюційними силами. Комуністичні партії обовязково мусять вести пропаганду для здержування перерозу амуніції для ворогів совітської республіки і ужити всіх способів легальних або нелегальних для ведення пропаганди поміж війском посланим проти робітничих республік, і т. д.

15. Партії, котрі до цього часу затримали свої старі соціал-демократичні програми, зобовязані їх тепер змінити і то в як найкоротшим часі, і згідно з теперішнім положенням в їх краю, виготовити нову комуністичну програму згідно з рішенням Комуністичного Інтернаціоналу. Після правила програма кождої партії належачої до Комуністичного Інтернаціоналу, мусить бути затверджена звичайним комуністичним конгресом, або єго екекутивним комітетом. В разі, колиб програма котрої небудь партії не була одобрена комітетом Комуністичного Інтернаціоналу, дотична партія має право апелювати до конгресу Комуністичного Інтернаціоналу.

16. Всі рішення конгресу Комуністичного Інтернаціоналу, як і рішення екекутивного комітету, є обовязкові для всіх партій належачих до Комуністичного Інтернаціоналу. Комуністичний Інтернаціонал, який проводить свою роботу серед обставин найбільш заостреної горожанської війни, мусить бути побудований на більш зцентралізованих підвалинах, ніж Другий Інтернаціонал. Рівночасно Екекутивний Комітет в усій єго роботі мусить мати на увазі різнородні обстарины, серед котрих індивідуальні партії мусять боротись і працювати і приймати загальні рішення лиш відносно таких питань, які можна загально рішити.

17. З огляду на те всі партії бажаючі належати до Комуністичного Інтернаціоналу, мусять змінити свої назви. Кожда Партія, що бажає вступити до Ком. Інтерн. має носити назву: Комуністична Партія такого то а такого краю (секція Третього Комуністичного Інтернаціоналу). Питання назви не є тільки формальною річю, але так само в висшій степені є політичним питанням великого значіння.

Комуністичний Інтернаціонал виповів війну усій буржуазії світа, і усім жовтим соціал-демократичним партіям. Про те потрібним є, аби кождий робітник міг ясно бачити ріжницю між комуністичною партією і офіційальними “соц.-дем.”, і “соціалістичною партією”, котрі зрадили справу робітничої кляси.

18. Всі передові партійні органи в усіх краях обов'язані опублікувати всі важні урядові документи Екзекутивного Комітету Комуністичного Інтернаціоналу.

19. Всі партії, котрі належать до Комуністичного Інтернаціоналу, або які зголосились о прийняття їх в члени Ком. Інтернаціоналу, є зобов'язані скликати, як тільки мож скоро, однак не пізніше як чотири місяці після Другого Конгресу Комуністичного Інтернаціоналу, спеціальну конвенцію в цілі передискутовання цих умовин.

В злучі з тим центральне тіло мусить уважати, щоби заізнати всі льокальні організації з рішенням Другого Конгресу Ком. Інтернаціоналу.

20. Ці партії, котрі тепер бажають вступити до Третього Інтернаціоналу, однак до тепер не змінили ще своєї старої тактики, мусять постаратись, щоби $\frac{2}{3}$ членів їх Центрального Комітету і всіх важніших центральних тіл були такі товариші, що отверто в публичних місцях заявлялися прихильно, ще перед скликанням Другого Конгресу, за цим, аби їх партія приступила до Третього Інтернаціоналу.

На виїмки можна дозволити за одобренням Екзекутивного Комітету Третього Інтернаціоналу. Екзекутивний Комітет Ком. Інтернаціоналу рівнож має праго розрішати відносно представителів центристичних тенденцій означених в 7. параграфі.

21. Ці партійні члени, котрі в засаді відкидають услівя Ком. Інтернаціоналу, мають бути виключені з партії. Це саме відноситься до делегатів спеціальної партійної конвенції.

РОЛЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ПРОЛЄТАРСЬКІЙ РЕВОЛЮЦІЇ.

Всесвітній пролетаріят знаходиться перед рішачими битвами. Ми живемо в добі горожанської війни. Рішача година бе. Майже в усіх краях, в котрих є значний робітничий рух, там робітничя кляса, з оружем в руках, знаходиться в нутрі завзятої і рішачої боротьби. Тепер ще більше, як коли небудь передше, робітничя кляса потребує сильної організації. Не втрачаючи ні одної години неоціненого часу, робітничя кляса мусить без перестанку приготовлятися до наближаючогося рішачого бою.

Перше героїчне повстання французького пролетаріату в часі Париської Комуни 1871 р. було-би далеко успішніше, і багато блудів було-би оминуло, коли-би була існувала сильна Комуністична Партія, хоч як булаб она мала числом. Боротьба, перед якою пролетаріят тепер знаходиться, серед відмінних історичних обставин, буде о много важніша для будучої судьби робітничої кляси, ніж повстання в 1871. р.

Тому Другий Світовий Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу визнає революційних робітників всього світа звернути всю свою увагу на слідує:

1. Комуністична партія є частиною робітничої класи, іменно: єго найбільше передовою, найсвідомішою і для того найреволюційнішою частиною. Комуністична Партія складається з найлучших, найсвідоміших, найбільше посвячуючих себе і далекоглядних робітників. Комуністична Партія не має відмінних від робітничої класи інтересів. Комуністична Партія відрізняється від всеї прочої маси робітників тим, що вона переглядає цілий історичний шлях робітничої класи в цілості і старається на всіх поворотах того шляху заступати інтереси не віддільних груп, чи професій, але інтереси робітничої класи в цілості. Комуністична Партія є тою організаційно-політичною підоймою, при помочи котрої найпередовіша часть робітничої класи направляє на правильний шлях всю масу пролетаріату і пів-пролетаріату.

2. До того часу, доки державна власть незахоплена еше пролетаріатом, до того часу, доки пролетаріат раз на все не забезпечив свого правління і не запевнив робітничу класу від повороту буржуазного правління, — до того часу комуністична партія буде мати в своїх організаційних рядах лише меншість робітників. Перед захопленням влади і в перехідний час може комуністична партія при сприяючих обставинах покористовуватись неподільним ідейно-політичним впливом на всі пролетарські і пів-пролетарські верстви населення, але не може організаційно об'єднувати їх в своїх рядах. Аж після того, як пролетарська диктатура позбавить буржуазію таких могучих средств впливу, як преса, школа, парламент, церква, апарат правління і проче, аж після того, як остаточне розбиття буржуазного устрою стане очевидним для всіх — аж тоді до рядів комуністичної партії начнуть вступати всі або майже всі робітники.

3. Поняття партії повиннося гостро відділювати від поняття класи. Члени "християнських" і ліберальних професіональних робітничих союзів Німеччини, Англії і інших країн, являються без сумніву частью робітничої класи. Більше або менше значні круги робітників, які стоять еше за Шейдеманами, Гомперсами і подібною компанією, являються також без сумніву частью робітничої класи. При певних історичних даних, можливі є посеред робітничої класи дуже чисельні реакційні відтінки. Зарданням комунізму лежить не в тім, щоби приспособлюватись до тих відсталих частий робітничої класи, а в тім, щоби підносити цілу робітничу класу до уровени комуністичного авангарду. Змішання тих двох понять партії і класи, — може допровадити до великих помилок і плутаними. Так наприклад, ясно, що на перекір настроєнню або упередженню певної части робітничої партії мусіла була за всю ціну виступити проти тих настроєнь або упереджень, боронячи історичних інтересів пролетаріату, котрі вимогали від пролетарської партії обявлення війни війні.

Так в початках імперіалістичної війни в 1914-ім році соціал-зрадничі партії всіх країв, підтримуючи буржуазію "свого" краю, одноголосно покликались на це, що така воля бажання народа. І вони при

цім забували, що, еслиби воно й було так, то завданням пролетарської партії при таких стані річей було-би виступити проти настроєння більшости робітників і заступати історичні інтереси пролетаріату, не дивлячись ні на що. На початках дев'ятнадцятого віку російські меншевики того часу (так звані "економісти") відкидали можливість отвертої політичної боротьби проти царизму на тій основі, що немовби то робітнича класа не доросла еще в цілості до розуміння політичної боротьби. Так само праве крило Независимців в Німеччині, в усій своїй політиці компромісів, вказувало на "волю мас", не розуміючи того, що партія існує якраз на те, аби маширувати на чолі мас, і показувати їм дорогу.

4. Комуністичний Інтернаціонал непохитно переконаний в тім, що розвалу старих "соціал-демократичних" партій II-го Інтернаціоналу не можна в жаднім случаю представляти собі за розвал пролетарської партійности взагалі. Епоха безпосередньої боротьби за диктатуру пролетаріату зроджує нову партію пролетаріату — комуністичну партію.

5. Комуністичний Інтернаціонал відкидає рішучо той погляд, що будьтоби пролетаріат міг доконати революцію, не маючи своєї самостійної політичної партії. Всяка класова боротьба є політичною боротьбою. Ціль тої боротьби, неминучо перемінюючоїся в горожанську рійну — це захоплення політичної влади. Однак, політична влада не може бути здобута, організована і направлена інакше, як політичною партією. Тільки тоді, коли пролетаріат має за провідника організовану і досвідчену партію з точно визначеними цілями і конкретно виробленою програмою її діяльності, як в області внутрішньої так і зовнішньої політики, — тоді завойовання політичної влади не окажется випадковим епізодом, а послужить за початкову точку повільної будови пролетаріатом комуністичного суспільства.

Та класова боротьба вимагає об'єднання акції в одному центрі і загального проводу над ріжнобарвними формами руху пролетаріату (професійні союзи, фабричні комітети, культурно-просвітна робота, вибори і т. н.). Таким загальним об'єднуючим і провідним центром може бути тільки політична партія. Відмовлення від створення такої партії і від зміцнення її, від підчинення їй, означає те саме, що відмовитись від єдності в керівництві віддільними боевими відділами пролетаріату, які борються на різних аренах боротьби. Позатим, класова боротьба пролетаріату вимагає сконцентрованої агітації осрічуючої р'яжні етапи боротьби з одної точки погляду і зосереджуючої увагу пролетаріату в кожний даний момент на певних загальних для цілої класи завданнях. Це не може бути виконане без централізованого політичного апарату, то є політичної партії. Дятого пропаганда революційних синдикалістів і сторонників Промислових Робітників Світа проти конечности існування самостійної робітничої партії в дійсности помагала і помагає лише буржуазії і контр-революційним "соціал-демократам". В своїй пропаганді проти комуністичної партії, яку синдикалісти і інду-

стріялісти хочуть заступити професіональними союзами або якими-то безформними “загальними” Робітничими Союзами, сходяться синдикалісти і індустріялісти з опортуністами. Російські меншевики після упадку революції в 1905-ім році, проповідували через кілька літ так званий робітничий зїзд, котрий мавби був заступити революційну партію робітничої класи; всякі “лейборісти” в Англії і в Америці, що ведуть наділі явно буржуазну політику, проповідують робітникам ідею творення безформних і безбарвних робітничих союзів замість політичної партії. Революційні синдикалісти і індустріялісти хочять боротись проти диктатури буржуазії і не знають як це робити. Вони не бачуть, що працююча класа без самостійної політичної партії, це — толуб без голови.

Революційний синдикалізм і індустріялізм представляють собою крок вперед лише в порівнанні зі старою, перестарілою і стухлою контрреволюційною ідеологією II-го Інтернаціоналу. Але по зрівнанню з марксизмом, то є з комунізмом, синдикалізм і індустріялізм представляють крок назад. Заява “лівих” комуністів Германії (випущена ними в програмовій декларації їх цвітневого установчого зїзду) про це, що вони організують партію, “але не партію в звичайнім традиційнім значінню того слова”, є ідейною капітуляцією перед тими поглядами синдикалізму і індустріялізму, котрі являються реакційними поглядами.

Робітнича класа не може досягнути перемоги над буржуазією самим генеральним страйком, і через заложування рук (саботажем). Пролетаріят мусить ужити зброю повстання. Хто це зрозумів, то рівночасно прийде він до переконання, що зорганізована політична партія є рішучо konieczна, та що безформні робітничі організації не вистарчають.

Революційні синдикалісти часто говорять про велику вагу рішучої революційної меншости. Комуністична Партія є якраз тою рішучою меншостою робітничої класи, яка є готова ділати, яка має програму і змагає до зорганізування мас до боротьби.

6. Наважнішим завданням справжньої Комуністичної Партії є стало бути в найтісніших зносинах з найширшими масами робітників. В тій цілі комуністи мусять працювати також внарі такіх організацій, що є безпартійними, однак котрі обнимають широкі пролетарські круги, приміром, організації воєнних інвалідів в різних краях, комітет “Руки проч від Росії” в Англії, Союз пролетарських арендаторів, і т. д. Особливу вагу мають так звані безпартійні конференції робітників і селян, скликуваних в Росії. Такі конференції скликається майже в кождім місті, в усіх індустріяльних округах, і на селах. В виборах на ті конференції беруть участь найширші маси, наріть найбільш реакційні робітники. На порядку дня тих конференцій є найбільш пекучі питання, як прим. харчева справа, мешкальна справа, положення мілітарне, справа шкіл. Вплив комуністів на ті безпартійні конференції

проявляється в незвичайно енергичний спосіб, і з найбільшим успіхом для Партії.

Комуністи вважають своїм важнішим завданням систематичну організаційно-виховуючу (поучаючу) роботу в середині тих широких робітничих організацій. Але власне для того, щоби ця робота була успішною і плідною, для того, щоби тих широких робітничих організацій не могли забрати під свою контролю противники революційного пролетаріату, передові робітники комуністи повинні і мусять все мати свою самостійну, звязану тісно, комуністичну партію, ділаючи все організовано і здібну боронити інтереси комунізму підчас кожного повороту подій і при всіх формах руху.

7. Комуністи в жаднім случаю не відрікаються масових безпартійних робітничих організацій навіть тоді, коли вони носять явно реакційний, чорносотенний характер (жовті союзи, християнські союзи і т. п.). Але комуністична партія в нутрі тих союзів веде постійно свою роботу і безпереривно доказує робітникам, що ідею безпартійности, як принцип, плекає свідомо буржуазія і її прихвостні поміж робітниками на це, щоби відтягнути пролетарів від організованої боротьби за соціалізм.

8) Старий клясичний поділ робітничого руху на три форми (партія, професіональні союзи, кооперативи) вже мабуть віджиє свій час. Пролетарська революція в Росії видвинула нову основну форму диктатури робітничої кляси — совіти. Новий поділ, який всюди тепер твориться є: Партія, Совіти, Індустріальні юнії. Але і роботою в совітах, як і в зреволюціонізованих робітничих союзах, повинна незмінно і систематично руководити партія пролетаріату, то є комуністична партія. Комуністична партія, організований авангард працюючої кляси, мусить проводити боротьбою цілої кляси на полі економічним і політичним, а також в просвітній роботі. Комуністична партія мусить являться серцем і душею промислових союзів і совітів робітничих депутатів і всіх прочих форм пролетарської організації.

Повстання совітів, як головної історично-даної форми диктатури пролетаріату не зменшує керівної (провідної) ролі комуністичної партії, в пролетарській революції. Коли німецькі "ліві" комуністи (дивись в відозву їх партії до німецького пролетаріату, 14-го цвітня 1920 р., підписану "Комуністичною Робітничою Партією Німеччини") заявляють, що "партія також мусить приспособлюватись все більше і більше до ідеї совітів і приймати пролетарський характер", то це є нічо инше, як баламутне зазначення думки, будьтоби партія повинна втопитись в совітах, і що совіти можуть заступити комуністичну партію.

Ідея ця є фундаментально неправою і реакційною.

В історії російської революції був час, коли совіти ішли проти пролетарської революції і піддержували політику агентів буржуазії. Це саме відбувалось в Німеччині. Це саме є можливе і в других країнах.

Для того отже, щоби совіти могли виконати свою історичну місію, то навпаки — потрібне конечно існування такої сильної комуністичної партії, щоби вона могла не тільки звичайно “приспособлюватись” до совітів, а щоби вона була в силі мати рішучий вплив на їх політику, щоб вона могла заставити їх відказатись від “приспособлювання” до буржуазії і білої соціал-демократії, щоб вона могла через комуністичні фракції в совітах вести совіти під прапором комуністичної партії.

Хто пропонує комуністичній партії, “приспособлюватись” до совітів, хто бачить в такім “приспособлюванні” зміцнення “пролетарського характера” партії, той висвідчує медвежу прислугу і партії і совітам, той не розуміє ані значіння партії, ані значіння совітів. “Совітська ідея” побідить тим скорше, чим більшу і сильнішу комуністичну партію ми зможемо збудувати в кождім краю. “Совітську ідею” признають тепер на словах і многі “незалежні” соціалісти, а навіть і праві соціалісти. Не допустити ці елементи до перекручення і сфалшування совітської ідеї можна лише тоді, коли ми будемо мати сильну комуністичну партію, яка буде в силі назначати політику совітам і вести їх під своїм проводом.

9) Комуністична партія потрібна робітничій класі не тільки перед здобуттям влади і не тільки підчас здобування влади, але і після того, коли власть перейшла до рук робітничої класи. Історія Російської Комуністичної Партії, яка стоїть при владі вже три роки в такім великім краю, показує, що роля комуністичної партії після завоювання робітниками влади не тільки що не зменшилась, а, навпаки, незвичайно збільшилась і зроста.

10) На другий день після захоплення влади пролетаріатом, партія его, все таки еще, остається лише частиною робітничої класи. Але це є іменно та часть робітничої класи, котра зорганізувала побіду. Комуністична партія протягом двацяти літ, як це бачимо в Росії, — протягом ряду літ, як це знова бачимо в Німеччині, — в своїй боротьбі не тільки з буржуазією, але також і з тими “соціалістами”, котрі являються провідниками буржуазних впливів на пролетаріят, втягала в свої ряди найбільш витревалих, видержаних, найбільш далекозорих, найпередовіших борців робітничої класи. Лише з помічю такої тісно звязаної організації з лучшою частиною робітничої класи можна побідити всі ці труднощі, які стають перед диктатурою пролетаріату зараз же на другий день після побіди пролетаріату. Організація нової пролетарської червоної армії, фактичне знищення буржуазного державного апарату, і витворення на его місце зародків нового пролетарського державного апарату, боротьба проти цехових стремлінь віддільних груп робітників, боротьба проти місцевого і областного “патріотизму”, промощування шляхів в області заредення нової робітничої дисципліни — у всіх тих областях роботи належить рішучий голос до партії комуністів (комуністичної партії), члени котрої своїм живим приміром ведуть за собою більшість робітничої класи.

11) Конечність політичної партії пролетаріату відпадає аж тоді, коли згинуть класи цілковито. Можливо, що на шляху до тої остаточної перемоги комунізму, взаємне відношення тих трох основних пролетарських організацій нинішнього часу (партія, совіти і союзи виробників) буде змінитись і що поступово викристалізується один тип робітничої організації. Але комуністична партія аж тоді зіллється з цілою робітничою класою, коли комунізм перестане бути ціллю боротьби, і коли ціла робітничка класа стане комуністичною.

12) Другий конгрес Комуністичного Інтернаціоналу мусить не лише потвердити історичну місію комуністичної партії взагалі, але мусить також вказати міжнародньому пролетаріатови, хочби в основних чертах, яка іменно комуністична партія потрібна нам.

13) Комуністичний Інтернаціонал уважає, що особливо в епоху диктатури пролетаріату комуністична партія мусить бути збудована на основі строгого пролетарського централізму. Для того, щоби успішно прородити робітничою класою в довгій і упертій горожанській війні, мусить комуністична партія всередині своїх рядів завести строгую мілітарну дисципліну. Досвід Російської Комуністичної Партії, яка успішно вела і веде вже три роки провід в горожанській війні робітничої класи, показав, що тут без строгої дисципліни, удосконаленого централізму і найповнішого товаришеского довіря всіх організацій партії (її складових частин) до верховного партійного центра перемога робітників неможлива.

14) Комуністична Партія мусить бути збудована на основах демократичного централізму. Головним принципом демократичного централізму являється вибирання вищих груп слідуючими низчими групами, абсолютне підчинення нижчої групи постановам вищої групи і встановлення сильного партійного центра, яке мало б безвимірний авторитет над всіма чинниками партійного життя поміж з'їздами партії.

15) Цілий ряд комуністичних партій Європи і Америки, в виду введеного буржуазією стану облоги проти комуністів, примушені існувати нелегально. Треба доконче пам'ятати, що при такім стані річей приходить ся деколи відступити від принципу вибирання і дати верховним партійним органам право кооптації (покликування собі) людей, як це діялось колись в Росії. Підчас такого стану облоги комуністична партія не тільки не може заводити референдум всіх членів партії над кожним серйозним питанням (пропозиція частини американських комуністів), але, наоборот, мусить дати право своєму верховодячому тілу (центру) приймати скоро в потрібний момент важні рішення, які мусять зобов'язувати всіх членів партії.

16) Проповідування широкої "автономії" для віддільних місцевих організацій партії під теперішню пору тільки ослаблює ряди комуністичної партії, підриває її силу до роботи і сприяє дрібно-буржуазним, анархістичним, центріфугальним (відосередочним) тенденціям.

17) В тих краях, де при власті стоїть ще буржуазія, або контр-

революційна соціал-демократія, мусять комуністичні партії вчитись планомерно об'єднувати легальну роботу з нелегальною при чім легальна робота мусить все знаходитись під фактичною контролею нелегальної партії. Парламентарні фракції комуністів, так в центральних як і в місцевих державних інституціях, мусять абсолютно і цілковито бути піддані партії в цілості — незалежно від того, чи комуністична партія в даний момент в цілості легальною або нелегальною організацією. Ті особи, що в якій небудь формі не підчиняються партії, мусять бути прогнані з поміж рядів комуністів.

Легальна преса (часописи, книжки і инша література) мусить бути безумовно в цілості підчинена цілій організації і її Центр. Екз. Комітетови. Ніякі уступки під цим зглядом не допустимі.

18) Основною засадою всієї організаційної роботи партії і комуністів мусить бути заснорювання комуністичних ячеек всюди, де в хочби і маленьке число пролетарів і пів-пролетарів. В кождім совіті робітничих депутатів (радї робітничих представників), в кождім професіональнім союзі, в кождім кооперативнім кружку, на кождім заводі, в союзах рентівників, в кождій державній інституції, всюди, де найдеться хочби тільки три особи симпатизуючі комунізмови, треба доконче організувати безпроволочно комуністичну ячейку. Лише організованість комуністів дає спромогу авангардови робітничої класи вести за собою цілу робітничу класу. Всі комуністичні ячейки в безпартійних організаціях повинні бути безумовно піддані і підпорядковані партійній організації в цілості, без згляду на це, чи партія в дану хвилину функціонує легально або нелегально. Комуністичні ячейки всіх родів мусять бути підчинені одна другій після гієрархічної системи.

19) Комуністична партія повстає майже всюди як міська організація, як партія промислових робітників, живючих головним чином по містах. Для цього, щоби досягнути як найскорше побіду робітничої класи то кінечним є, щоби комуністична партія працювала і на селі. Комуністична партія мусить вести свою пропаганду і організаційну роботу серед сільсько-господарських наймитів, рілничого пролетаріату, дрібних і середних селян. Комуністична партія з особливою енергією мусить старатись організувати комуністичні ячейки по селах.

Міжнародна організація пролетаріату може бути сильною лише тоді, если по всіх краях, де живуть і борються комуністи, утвердиться вище наведений погляд на ролю комуністичної партії. Комуністичний Інтернаціонал призиває на свої зїзди кождий професіональний союз, що признає принципи Третього Інтернаціоналу і готовий пірвати звязь з жовтим Інтернаціоналом. Комуністичний Інтернаціонал наміряє організувати при собі міжнародню секцію червоних професіональних союзів, стоючих на ґрунті комунізму. Комуністичний Інтернаціонал не відмовиться від співділання з кождою безпартійною робітничою організацією, если вона захоче вести серйозну революційну боротьбу проти

буржуазії. Але Комуністичний Інтернаціонал при цім ніколи не перестане вказувати пролетарам всего світу на слідуєче:

1) Комуністична партія є головною і основною зброєю освободження робітничої кляси. В кождім краю мають бути тепер в нас вже не групи і течії, а — комуністична партія.

2) В кождім краю має існувати тільки одна комуністична партія.

3) Комуністична партія мусить бути збудована на основах строгої централізації і підчас горожанської війни (революції) мусить ввести в свої ряди воєнну дисципліну.

4) Всюди, де є хочби лише десятка пролетарів або пів-пролетарів, комуністична партія мусить мати свою організовану ячейку.

5) В кождій безпартійній інституції мусить існувати партійна комуністична ячейка, строго підчинена партії в цілости.

6) Комуністична Партія, зберігаючи програму і революційну тактику комунізму, рівночасно мусить все бути тісно звязана з широкими робітничими організаціями і мусить оминати сектанство в такій мірі, як і безпринципности.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ І ПАРЛЯМЕНТАРИЗМ.

I.

Нова доба і новий парламентаризм.

Становище соціалістичних партій зглядом парламентаризму заключалося з початку, в часі Першого Інтернаціоналу, в тім, аби зжиткувати буржуазний парламент в цілях агітації. На участь в парламентарній діяльності гляділи з точки погляду розвитку клясової свідомости, т. є з точки погляду розбудження в пролетаріаті клясорої вороженчі до пануючої кляси. Зміну в такім становищі спричинила не зміна доктрини, але вплив політичного розвитку. Завдяки безпереривному розвитку продуктивних сил і поширюванню сфери капіталістичної експлуатації, капіталізм а разом з ним парламентарна держава приборала цілку стійність.

Це спричинило приспособлювання парламентарної тактики соціалістичних партій до “органічної” діяльности в буржуазних парламентах, і все зростаєче значіння боротьби за реформи внутрі капіталістичної системи, як також надало рішаючий вплив т. зв. “безпроволочним домаганням” і замінило максімальну програму у реторичну фігуру, уважаючи єї за цілковито віддалену “остаточну ціль”. Це служило основою для зросту парламентарного карієризму, корупції, і явної та скритої зради основних інтересів робітничої кляси.

Становище Третього Інтернаціоналу зглядом парламентаризму означається не новою доктриною, але зміною завдання самого парламентаризму. В часі попередньої доби парламент виконав певні прогресивні чинности як знаряд розвитку капіталізму, але серед теперішних умовин незагнуданого імперіалізму парламент стався знарядом фалшу,

обманстра, насильства і нудної балачки. З огляду на імперіялістичне знищення, рабунки, насильства — парламентарні реформи, позбарлені всякої системи, стійности і якогось означеного плану, утратили всяке значіння для робітничих мас.

Парламент утратив свою стійність так само, як і ціле буржуазне суспільство. Наглий його перехід від органічної до критичної доби витворив основу для нової пролетарської тактики на полі парламентаризму. Партія російських робітників (большевиків) означала суть революційного парламентаризму вже у попереднім періоді, завдяки тому фактові, що Росія від 1905 р. утратила свою політичну і суспільну рівновагу і увійшла в період бурливий, напрасний.

О скільки деякі соціалісти, що є наклонені в сторону комунізму, вказують на те, що момент для революції в їхніх краях ще не прийшов і тому они відмовляються зірвати зносини з парламентарними опортуністами, — о стільки они, свідомо чи не свідомо, опирають своє розумовання на переконання, що теперішня доба характеризується зглядною стійністю для імперіялістичного суспільства, і тому они уважають, що практичні здобутки можна досягнути в боротьбі за реформи при помочі коаліції з такими людьми, як Тураті і Лонге. Однак, комунізм, опертий на розумній теоретичній основі мусить мати ясне розуміння характеристичних черт теперішньої доби (завершення капіталізму, імперіялістичне само-знищення, безпереривний зріст горожанської війни, і т. д.). Політичне відношення і політичне угруповання може бути різне в різних краях, але сама суть справи є всюди та сама: ми мусимо розпочати безпосереднє приготування пролетарського повстання, політично і технічно, в цілі знищення буржуазної держави і утворення нової пролетарської держави.

Парламент в теперішній час не може служити ареною боротьби за реформи, за поліпшення долі робочого люду, як це було в певних періодах минувшої доби. Точка тяжости політичного життя в теперішній час цілковито перенесена поза рамці парламенту. З другої сторони, завдяки не лиш своїм власним зносинам з робітничою класою, але також завдяки скомплікованим взаїмо-відносинам різних угруповань самої буржуазії, буржуазія є примушена згодетися на те, аби деякі її закони перейшли через парламент, де різні кліки друкються за власть, виказують свої сильні сторони і зраджують слабі, відкривають свої маски, і т. д. Тому безпоровочним історичним завданням робітничої класи є видерти цей апарат з рук пануючої класи, зломати і знищити його, і утворити на його місце новий пролетарський апарат. Однак рівночасно революційний генеральний штаб робітничої класи є живо заінтересований в тім, аби мати свої розвідчі відділи в парламентарних інституціях буржуазії, в цілі улегчення їх знищення.

В той спосіб фундаментальна різниця поміж тактикою комуністів, що вступають до парламенту в революційних цілях, і тактикою соціалістичних парламентаристів, стається зовсім ясною. Ці послідні (со-

ціалістичні парламентаристи) приймають зглядну стійність і неозначений час дальшого існування теперішнього ладу і уважають своїм завданням досягнення реформ за всяку ціну, та є заінтересовані в тім, аби маси вчисляли кожний їхній здобуток в заслугу соціал-демократичного парламентаризму. (Тураті, Лонге і Спілка).

Замість старого компромісового парламентаризму покликано до життя новий парламентаризм, як знаряд знищення самого парламентаризму в цілості. Однак ненависть до давних чинностей старого парламентаризму жене деяких революційних елементів в табор противників парламентаризму з засади (І. Р. С., революційні синдикалісти, Німецька Робітничка Комуністична Партія).

Беручи все те під увагу Другий Конгрес приймає слідуєчі тези:

II.

Комунізм, боротьба за Диктатуру Пролетаріату, і вихіснування буржуазного парламенту.

1. Парламентаризм, як державна система, є “демократичною” формою панування буржуазії, якій потрібна на певнім степені розвитку фікція народного представництва, яке по зовнішнім своїм вигляді творилоби організацію позакласової “народної волі”, а по дійсному своему характері булоби машиною для подавлювання і угнітання в руках пануючого капіталу.

2. Парламентаризм є певною формою державного устрою. Для того він не може бути в жаднім случаю формою комуністичного суспільства, яке не знає ні клас, ні класової боротьби, ні якоїб то не було державної влади.

3. Парламентаризм не може бути формою пролетарського державного правління підчас перехідного періоду від диктатури буржуазії до диктатури пролетаріату. В момент загостреної класової боротьби, перетворюючоїся в горожанську війну, мусить пролетаріат неминуче будувати свою державну організацію, як боеву організацію, до котрої не допускається представників ранше пануючих клас; пролетаріатови прямо шкідлива в пій стадії его боротьби всяка фікція “загально народньої волі”, пролетаріатори не потрібний і шкідливий парламентарний поділ влади; одинокою формою пролетарської диктатури являється совітська (радянська) республіка.

4. Буржуазний парламент, який становить оден з найголовніщих апаратів державної машини буржуазії, не може бути захоплений пролетаріатом, так як не може бути захоплена буржуазна система взагалі. Завдання пролетаріату лежить в тому, щоби розбити буржуазну державну машину, знищити її, а разом з тим і парламентарські установи, будь вони республіканські, або конституційно-монархістичні.

5. Це саме відноситься і до комунальних (місцевих, громадських) установ буржуазії, котрі теоретично неправильно вдріжняти від державних органів. В самій сути річи вони являються частинами того самого

апарату державного механізму буржуазії, які мусять бути знищені революційним пролетаріатом і замінені місцевими радами (совітами) робітничих депутатів.

6. Значиться, комунізм відкидає парламентаризм як форму будучности і як форму класової диктатури пролетаріату; він відкидає можливість завоювання парламентів; він ставить своєю метою розбиття парламентаризму. Для того говорити можна лише про використання буржуазних державних установ з ціллю їх розбиття. В такій і тільки в такій формі можна ставити це питання про парламентаризм.

7. Всяка класова боротьба є боротьбою політичною, бо вона остаточно є боротьбою за владу. Перший лучший страйк, поширюючийся на цілий край, починає загрожувати буржуазній державі і тим самим прибирає політичний характер. Страйкувати в цілі поралення буржуазії, і знищення її держави, означає вести політичну боротьбу. Створити апарат робітничої класи — в цілі загнудання і здавлення опираючоїся буржуазії — якийби не був той апарат — це значить завоювати політичну владу.

8. Це значить, що питання про політичну боротьбу зовсім не зводиться до питання про відносини до парламентаризму. Це є загальне питання про класову боротьбу пролетаріату, наскільки ця боротьба переходить з малої і частинної в боротьбу за поралення капіталістичного устрою.

9. Основною методою боротьби пролетаріату проти буржуазії, то є проти її державної влади, являється перед'всім метода масових демонстрацій. Ці масові виступи є організовані і кермовані зорганізованими масами пролетаріату під загальним проводом звязаної тісно, дисциплінованої і зцентралізованої комуністичної партії. Горожанська війна є війною. В тій війні пролетаріат мусять мати свій добрий офіцерський політичний корпус, свій вправний політичний генеральний штаб, який руководив-би всіми операціями у всіх областях боротьби.

10. Масова боротьба являється цілою системою розвиваючихся виступів, загострюючихся по всій формі і льогічно ведучих до повстання проти капіталістичної держави. В цій масовій боротьбі, яка перетворюється в горожанську війну, ведуча провід партія пролетаріату мусять взагалі укріплювати за собою всі легальні позиції, роблячи їх помічними і добірними пунктами в своїй революційній роботі і підчиняючи ці позиції згідно з пляном головної кампанії, — кампанії масової боротьби.

11. Одним з таких пунктів являється трибуна буржуазного парламенту. Проти участі в парламентській боротьбі ніяк не можна видригати того закиду, що це є буржуазна інституція. Комуністична партія йде в цю інституцію не для того, щоби вести там організаційну роботу, а для того, аби вести маси до висадження у воздух п'лої буржуазної машинерії — і самого парламенту — з нутра (напримір: діяльність Лібкнехта в Німеччині, большевиків в царській думі, "демократичній

нараді”, в “передпарляменті” Керенського і остаточно в “Установчих Зборах”, а також в міських думах і діяльність болгарських комуністів).

12. Ця робота в парламентах, котра зводиться головним чином до революційної агітації з парламентарної трибуни, до виказування роботи противників, зривання з них масок, до ідейного звязування мас, які ще глядять в сторону парламентарної трибуни — під впливом демократичних ілюзій, особливо в відсталих територіях, і т. д. мусить бути цілковито підчинена цілям і завданням масової позапарляментарної боротьби.

13. Коли комуністи мають більшість в місцевих правлячих інституціях, то они мусять: а) продовжувати революційну опозицію проти буржуазної центральної влади; б) робити все можливе, аби допомогти убогому населенню (економічні міри, заведення або спроба заведення збройної робітничої міліції); в) при кожній нагоді вказувати на пергороди, які буржуазна державна влада кладе проти дійсних значних змін; г) розвивати на тій основі найострішу революційну пропаганду не боячись попасти в конфлікт з державними властями; г) серед певних обставин замінити міську адміністрацію місцевими робітничими совітами. Отже вся діяльність комуністів в громадській (комунальній) адміністрації мусить бути частиною загальної праці в напрямі знищення капіталістичної системи.

14. Сама виборча кампанія мусить рестись не в дусі погоні за як найбільшим числом парламентарних мандатів, а в дусі революційної мобілізації мас довкруги кличів пролетарської революції. Виборчу кампанію і боротьбу підчас неї повинна вести вся маса партійних членів, а не тільки лідери партії; необхідно використовувати і бути в повнім контакті зі всіми масовими виступами (страйками, демонстраціями, рухом серед жовнірів сухопутних і моряків і т. д.), які мають місце в даний момент; необхідно втягнути до активної роботи всі масові пролетарські організації.

15. Держучись цих умовин, як також і інших, зазначених в спеціальних інструкціях, парламентарна боротьба представляє собою цілковите противенство до того нечистого політиканства, яке звеличується соціал-демократичними партіями всіх країв, котрі йдуть до парламенту на це, щоби піддержати цю “демократичну” інституцію, або в найлучшій разі, щоби “завоювати” парламент в свої руки. Комуністична партія може стояти виключно тільки за революційне використання парламентаризму, по приміру Карла Лібкнехта, Геглунда і большевиків.

16. Приймаючийся “антипарляментаризм” в змислі абсолютного і категоричного відкидання участі в виборах і парламентарській революційній роботі являється таким чином не видержуючою критики, найвною немовлячою доктріною, яка в своїй основі має деколи здорову погорду до політикуючих парламентаристів, але котра в той самий час не розуміє значіння революційного парламентаризму. Побіч цього, ця доктрина звязується звичайно з зовсім неправильним представленням

собі ролі партії, яка в такому случаю вважається не боевим зцентралізованим авангардом робітників а децентралізованою системою слабо звязаних одної з другою революційних груп.

17. З другої сторони, з принципіального признання парламентарної роботи ще не виходить зовсім, що при всіх і всяких услівах признається абсолютно необхідність діяльної участі в виборах і діяльної участі в парламентарних засіданнях. Тут залежить справа від цілого ряду особливших условин. З огляду на певні условини, може, наприклад, показатись конечним рихід з парламенту. Таке зробили большевики, коли вийшли з передпарламенту, щоби его підкопати, відразу обезсилити і гостро протиставити ему петербурський совіт, який тоді вже був приготовлений вести перед в повстанню, так зробили вони з "Установчими Зборами" в день їх розігнання, перемінюючи Третій Конгрес Совітів в центр політичної діяльності. В інших обстаринах може бути конечним бойкот виборів і безпосередній, насильний штурм парламентарної буржуазної кліки, або участь в виборах а бойкот самого парламенту і т. д.

18. Таким чином, признаючи, як загальне правило, конечність брання участі в виборах, як в центр-парламенти так і в місцеві державні установи, а також і роботу в тих установах, комуністична партія мусить рішити питання конкретно риходячи з оцінки особливших умовин біжучого моменту. Бойкот виборів або парламенту, а рівно з тим вихід з послідного, допустимий головним чином тоді, коли є вже готові дозрілі условини для безпосередного переходу до збройної боротьби за власть.

19. При цім конечно треба мати все на увазі відносну маловажність того питання. Єсли центр тяготи лежить в позапарламентарній боротьбі за державну власть, то само собою розуміється, що питання про пролетарську диктатуру і масову боротьбу за ню є без порівняння важніше, ніж другорядне питання про парламентаризм.

20. Длятого Комуністичний Інтернаціонал категорично підкрисляє, що вважає проступком проти робітничого руху всякий розкол або спробу розколу в комуністичних партіях, через ріжницю поглядів в цім питанню.

Зізд взиває всі елементи, що признають масову боротьбу за пролетарську диктатуру, під проводом зцентралізованої партії революційного пролетаріяту, яка має свій вплив у всіх масових організаціях робітничої класи, добиватись повного об'єднання помимо можливих ріжниць в поглядах на зужитковання буржуазного парламенту.

III.

Революційний парламентаризм.

Аби zapewнити виконання революційної парламентарної тактики потрібне є слідуєче:

1. Комуністична Партія взагалі і єї Центральний Комітет мусить в часі приготування до парламентарних виборів пильно переглянути

персонал парламентарної групи. Центральний Комітет Комуністичної Партії мусить бути відповідальний за парламентарну комуністичну фракцію. Центральний Комітет має мати повне право відкинути котрого небудь кандидата, коли нема певности, що той кандидат буде держатися комуністичної політики в парламенті.

Комуністичні партії мусять відкинути старий соціал-демократичний звичай вибирання на послів лиш т. зв. "досвідчених" парламентаристів, головно правників і т. п. З правила належить класти робітників на кандидатів, без уваги на те, що они можуть бути звичайними собі чорноробами без парламентарного досвіду. Комуністична Партія має безпощадно відсувати з погордою ті елементи, що хочуть робити кар'єру вступаючи до партії якраз перед виборами, аби дістатися до парламенту. Центральні Комітети Комуністичних Партій можуть одобрявати кандидатуру лиш таких осіб, що довголітною працею доказали свою тверду відданість робітничій класі.

2. Коли вибори відбулись, тоді зорганізування парламентарної групи мусить бути цілковито в руках Центрального Комітету Комуністичної Партії — без згляду на те, чи партія є легальна, чи нелегальна в даний момент. Предсідатель і бюро парламентарної фракції комуністів мусять бути потверджені Центральним Комітетом Партії.

Перед кожною важною дискусією комуністів в парламенті Центральний Комітет буде вправі і зобовязаний відкинути або прийняти бесідника групи, і домагатися, аби він предложив тези, або зміст своєї бесіди до потвердження Центральному Комітетові, і т. д. Кождий кандидат на лісті комуністів мусить підписати заяву, що на перше жадання Центрального Комітету Партії він зрезигнує з свого мандату, а це в тій цілі аби серед даного положення полишення парламенту могло відбутися за одноголосною згодою.

3. В краях, де реформісти, пів-реформісти, або звичайні кар'єристи успіли дістатися до парламентарної фракції комуністів (як то вже сталося в кількох місцях) там центральні комітети Комуністичних Партій є зобовязані вичистити персонал фракції, придержуючись тої засади, що ліпше для справи робітничої класи мати малу але дійсно комуністичну фракцію, ніж велику некомуністичну.

4. Комуністичний репрезентант згідно з постановою Центрального Комітету, мусить лучити легальну роботу з нелегальною. В краях, де комуністичний представник має забезпечену посольську нетикальність, там це треба використати для помочі нелегальній організації, і для партійної пропаганди.

5. Вся парламентарна робота комуністичних репрезентантів має бути зависима від позапарламентарної роботи. Звичайне вношування демонстративних законопроектів, не в тій цілі, аби їх ухвалено буржуазною більшістю, але в цілях пропаганди, агітації і організації, має відбуватися під проводом партії і її Центрального Комітету.

6. На случай робітничих демонстрацій на вулиці або інших революційних рухів, комуністичні представники мусять зайняти найвидніщі місця — на чолі пролетарських мас.

7. Комуністичні послы мусять старатися увійти в зносини (під контролею партії) з революційними робітниками, селянами і іншими робітниками при помочі кореспонденції, або в який інший спосіб. Они не сміють поступати так, як це роблять соціал-демократичні послы, що стоять лиш в формальних, урядових зносинах з своїми виборцями. Они все мусять стояти до розпорядимости комуністичної організації для пропаганди в краю.

8. Кождий комуністичний посол мусить пам'ятати, що він не є "законодавцем", який би мав заключати угоди з другими законодавцями, але є він партійним агітатором, висланим в ворожий табор, аби там виконувати розпорядження партії. Він є відвічальний не перед широкою масою виборців, але перед своєю Комуністичною Партією — легальною, чи нелегальною.

9. Комуністичний представник в парламенті мусить говорити так, аби його міг зрозуміти кождий робітник, і селянин; так, аби партія могла видрукувати його промови і розіслати їх по усіх закутках краю.

10. Рядові комуністичні робітники не сміють отягатися з говоренням в буржуазних парламентах і не уступати місця т. зв. досвідченим парламентаристам, навіть хочби такі робітники не мали поняття про парламентарні методи. В разі потреби робітничий репрезентант може читати свою бесіду з записків, аби пізніше можна було видрукувати її в газетах, або в розкидках.

11. Комуністичний репрезентант мусить зробити ужиток з парламентарної трибуни для п'ятування не лиш буржуазії і її льокаїв, але також для п'ятування соціал-патріотів, реформістів, половичних політиканів центра і інших противників комунізму, та для широкої пропаганди ідей Комуністичного Інтернаціоналу.

12. Комуністичні репрезентанти, без згляду на те кілько їх є в парламенті, — оден чи два, чи більше, — обовязані усім своїм поведенням визивати капіталізм, і ніколи не забурати, що лиш ті є гідні називатися комуністами, котрі не лише на словах але і на ділі є смертельними ворогами буржуазного ладу і його соціал-патріотичних льокаїв.

ЮНІЙНИЙ РУХ, ФАБРИЧНО-ЗАВОДСЬКІ КОМІТЕТИ А ТРЕТИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

1. Професійні союзи, утворені робітничою клясою підчас періоду мирного розвитку капіталізму, були робітничими організаціями в ціли ведення боротьби за піднесення ціни робочої сили на робочім ринку, і за поліпшення умовин праці. Революційні Марксісти старалися при помочи свого впливу злучити їх (союзи) з політичною партією проле-

таріату, з Соціал-демократією, для спільної боротьби за соціалізм. З тих самих причин, з котрих міжнародна Соціал-демократія, з малими виїмками, показала не знярядом революційної боротьби пролетаріату в цілі повалення капіталізму, але організацією, яка здержувала пролетаріат від революції в інтересі буржуазії, — з тих самих причин професійні союзи показали, в більшості випадків під час війни, частинною військового апарату буржуазії, помагаючи їй витиснути з робітничої класи тільки поту, кілька було лиш можливо, а все те для ведення більш енергійної боротьби за капіталістичні зиски. Обнимаючи в собі переважно вправлених в ремеслі робітників, краще платних, обмежених своєю заводовою вузкоглядністю, обмотаних бюрократичним апаратом, що віддалився геть від мас, здеморалізованих опортуністичними лідерами — професійні союзи зрадили не лиш справу соціальної революції, але також зрадили боротьбу за поліпшення життєвих відносин робітників, ними організованих. Вони відкинули точку погляду боротьби професійних союзів проти працьодавців, і замінили його програмою мирної злагоди з капіталістами, за всяку ціну. Так поступали не лиш ліберальні юнії Англії і Америки, не лише ніби "соціалістичні" заводіві юнії в Німеччині і Австрії, але також синдикалістичні юнії в Франції.

2. Економічні наслідки війни, цілковита дезорганізація світового господарства, шалено високі ціни, безграничне примінення праці жінок і дітей, погіршення мешкальних відносин, все те примушує широкі маси вести боротьбу проти капіталізму. Ця боротьба, це революційне повстання, з огляду на розміри, і з огляду на характер, який вона з кожним днем прибирає, це війна, що нищить основи капіталістичного строю. Підвищення платні, добутого одного дня економічною боротьбою якоюсь частю робітників, другого дня зноситься підвищенням цін на товари. Ціни мусять далі підноситися, бо капіталістична класа побідних країв, руйнуючи центральну і східну Європу своєю політикою експлуатації, не лиш що не є в силі організувати світове господарство, але неустанно ще більше його розстроює. Ширші маси робітників, що досі стояли на боці від професійних союзів, тепер напливають до них широкою струєю, аби вести успішно економічну боротьбу. В усіх капіталістичних краях видно велетенський зріст членства в професійних союзах, які тепер стаються організаціями широких мас пролетаріату, а не лиш передних елементів. Напливаючи до юній, ті маси намагаються зробити їх своїми знярядами боротьби. Заострення класового антагонізму примушує професійні союзи проводити страйками, що розливаються широкою филою по ціл'м капіталістичнім світі, неустанно перериваючи процес капіталістичної продукції і обміну. Збільшуючи свої домагання в пропорції до підвищення цін, робітнича класа підкопує основи капіталістичних плянів, цю елементарну вимогу доброго ведення господарства. Союзи, що під час війни були органами впливу і примусу над робітничою класою, тепер стаються органами для знищення капіталізму.

3. Стара бюрократія і старі форми організації професійних союзів в всякий спосіб противляться і не допускають до такої переміни в характері професійних союзів. Стара юнійна бюрократія в многих місцевостях намагається задержати професійні юнії як організацію робітничої аристократії; она хоронить такі правила, які унеможливають лихо платним робітникам вступати до юній. Стара юнійна бюрократія ще й збільшує тепер свої змагання, аби замінити методи страйку, — які чимраз більше набираються революційного характеру боротьби поміж буржуазією і пролетаріятom, — політикою згоди з капіталістами, політикою роблення контрактів на довгі речинці, хоч они втратили вже зівсім своє значіння з огляду на неустанне підвищення ціни за товари. Юнійна бюрократія старається примусити на робітниках згоду на “Спільні індустріальні Ради”, старається перешкодити страйкам легальною дорогою при помочі капіталістичної держави. В найбільш грізних моментах боротьби та бюрократія сіє незгоду поміж борюч’ся робітничі маси, перешкаджає єдності різних родів робітників в загальній класовій боротьбі. В тім помагає бюрократії стара форма організації професійних союзів після ремесла, яка дробить робітників одної галузи продукції на численні осібні заводів юнії, помімо того, що їх вяже до купи процес капіталістичної експлуатації. Ця форма організації операється на традиційній силі ідеології старої робітничої аристократії, яка тепер чимраз більше ослаблюється процесом розвалу привілеїв віддільних груп робітників через загальний розвал капіталізму, через невгоди, які їм приходится перенести. В той спосіб юнійна бюрократія ломить могутну струю робітничого руху на слабонькі потічки, замінює загальні революційні цілі руху частинними реформістичними домаганнями, і взагалі перешкаджає переходови боротьби пролетаріату в революційну боротьбу для знищення капіталізму.

4. З причини напливу великих мас робітників до професійних союзів, а також з огляду на об’єктивно революційний характер економічної боротьби, яку ті маси ведуть помімо юнійної бюрократії, комуністи мусять вступати до таких юній в усіх краях, аби зробити з них успішні і свідомі органи боротьби за повалення капіталізму, за комунізм. Они мусять дати почин до основи професійних союзів, там де они не існують. Всяке самовільне усунення від економічної боротьби, всяка штучна спроба зорганізувати спеціальні юнії без примушення до того особливим насильством зі сторони юнійної бюрократії, як прим. вигнання поодиноких революційних місцевих відділів опортуністичними урядниками, — або вузкоглядною аристократичною політикою бюрократів, що загрожує вступ до юній простим робітникам, є великою небезпекою для комуністичного руху. Це грозить відокремленням найпередніших, найсвідоміших робітників від мас, які є вже на шляху до комунізму, це грозить передачею тих мас до рук опортуністичних лідерів, що попирають політику буржуазії... Вагання робітничої класи, її нерішучість, її наклін піддатися аргументам опортуністичних ліде-

рів, — ті рiчи можуть бути покранi лиш в процесi заостреної боротьби, поступенно, в мiру того, як ширшi робiтничi маси учаться в досвiду на своїх побiдах i поражках, що тепер вже не можливо здобути людянi умовини життя на тлi капiталiстичної методи господарства; i поступенно передовi комунiстичнi робiтники навчуться за посередництвом економiчної боротьби бути не лиш провiдниками комунiстичних iдей, але також найбільш рiшучими провiдниками економiчної боротьби i професiйних союзiв — i лиш в той спосiб комунiсти зможуть здобути провiд в професiйних юнiях i зробити з них орган революцiйної боротьби за комунiзм. Лиш в той спосiб можуть вони запобiгти розламови професiйних союзiв, i замiнити їх iндустрiальними союзами, усунути стару бюрократiю вiддалену вiд мас i замiнити їх апаратом шапних делегатiв, полишаючи самi формальнi чинности для центральної Екзекутиви.

5. Уважаючи завдання i суть робiтничих органiзацiй вищими нiж сама форма органiзацiй, комунiсти не смiють вагатися перед розламом в таких органiзацiях, коли вiдмовлення вiдломатися означалоб занехання революцiйної роботи в заводових юнiях i понехання старання зробити з них знаряд революцiйної боротьби, i органiзування найбільш визискуваної частини пролетарiату. Однак навiть коли розлам є конечний, його муситья доконати лиш тодi, коли комунiсти, через неустанну боротьбу проти опортунiстичних лiдерiв i їх тактики, через свою активну участь в економiчнiй боротьбi, успiли переконати ширшi маси робiтникiв, що розлам доконується не з огляду на вiддаленi i поки що незрозумiлi цiли революцiї, але з огляду на конкретнi, сейчасовi iнтереси робiтничої класи в розривку економiчної боротьби. В разi, коли розлам конечний, комунiсти мусять неустанно i цильно передискутувати, чи такий розлам не спричинить би їх вiдокремлення вiд робiтничих мас.

6. Там де вже передше доконано розламу мiж опортунiстичним i революцiйним юнiйним рухом, де побiч опортунiстичних професiйних союзiв, як прим. в Америцi, iснують юнiї з революцiйним змаганням — хоч не комунiстичнi — там комунiсти мають поширати такі революцiйнi юнiї, спонукати їх залишити синдикалiстичнi пересуди i стати на плятформi комунiзму, яка одинока є вiдповiдним провiдником серед скомплiкованих проблемiв економiчної боротьби. Де внаутрi професiйних союзiв, або поза ними, в фабриках, є зформованi такі органiзацiї як шапнi старости (шап-стюартс), фабричнi комiтети, i т. д. в цiли ведення боротьби проти контрреволюцiйних змагань юнiйної бюрократiї i поширення вiдрухового прямого дiлання (дайрект-екшен) пролетарiату, там, розумiється, комунiсти всею своєю енергiєю мусять помагати тим органiзацiям. Однак поширення революцiйних професiйних союзiв не смiє потягнути за собою вихiд комунiстiв з опортунiстичних союзiв, що є в станi ферменту i починають признавати класову боротьбу. Противно, через прискiщення цiєї еволюцiї в юнiях на їхньому

шляху до революційної боротьби комуністи будуть в силі грати ролю елементу об'єднуючого політично і економічно зорганізованих робітників в їх спільній боротьбі за знесення капіталізму.

Економічна боротьба пролетаріату стається політичною боротьбою в добу упадання капіталізму далеко скорше, ніж в часі його мирного розвитку. Кожний серйозний економічний удар може поставити робітників лице в лице з питанням революції. Тому обов'язком комуністів є в усіх фазах економічної боротьби вказувати робітникам, що успіх боротьби є лиш тоді можливий, коли робітнича класа поконе капіталістів в отвертій боротьбі, і за посередництвом диктатури пролетаріату приступить до організування соціалістичного ладу. З огляду на те комуністи мусять стремити, о скільки це можливо, до досягнення повної єдності між професійними союзами і Комуністичною Партією, і до підчинення союзів провідництву Партії, як авангардові робітничої революції. В тій цілі комуністи мусять мати комуністичні зародки в усіх професійних союзах і фабричних/комітетах і при їх допомозі здобути собі вплив над робітничим рухом та проводити ним.

II.

1. Економічна боротьба пролетаріату за підвищення платні і поліпшення життєвих умов працюючих мас чимраз більше сходить на сліду вулицю. Економічний хаос, що обгортає оден край за другим в зростаючих розмірах, вказує навіть відсталім робітникам, що це не досить домагатися підвищення платні і скорочення годин праці, та що капіталістична класа з кожним днем стається чимраз менше здібна до встановлення нормальних відносин економічного життя, і до забезпечення робітникам хочби тих умов життя, котрі они мали перед війною.

З того переконання робітничих мас родяться їх змагання до утворення організацій, які-б були в силі розпочати боротьбу за поліпшення положення за посередництвом робітничої контролі над продукцією при допомозі фабрично-заводських комітетів (фактори комітис). Це змагання до утворення фабрично-заводських комітетів, яке огортає чимраз більші маси робітників різних країв, має свій початок в різнородних причинах (боротьба проти контрреволюційної бюрократії, пригноблення після поразення юнії, бажання утворити організацію, якаб огортала усіх робітників) однак остаточним вислідом є боротьба за контролю індустрії, що є особливим історичним завданням фабрично-заводських комітетів. Тому це є блудом організувати фабрично-заводські комітети лиш в робітників, що вже борються за диктатуру пролетаріату; протирно, обов'язком Комуністичної Партії є організувати усіх робітників на тлі економічної кризи, і вести їх до боротьби за диктатуру пролетаріату при допомозі розвивання боротьби за робітничу контролю над продукцією, — що усі они розуміють.

2. Комуністична Партія зуміє досягнути цю ціль, коли вона беручи участь в боротьбі фабричних комітетів, вложить в умі мас свідо-

мість, що систематична перебудова економічного життя на тлі капіталістичного ладу, що означало б нове поневолення робітників державою в користь капіталістичної класи, є тепер цілком неможлива. Організування економічної управи відповідаючої інтересам робітничих мас, є можливе лиш тоді, коли влада є в руках робітничої класи, коли сильна рука пролетарської диктатури приступить до знесення капіталізму і до організування соціалістичного ладу.

3. Боротьба фабрично-заводських комітетів проти капіталізму має за свою найблищу мету робітничу контролю над продукцією.

Робітники в кожному заводі, в кожній галузі промислу, без згляду на те, яке їх ремесло, терплять від "саботажу" продукції зі сторони капіталістів, які дуже часто вважають більш корисним для себе спинити виріб товару, аби їм було легше під ударами голоду примусити робітників згодитися на невдоболячі для них умовини праці, або щоби не вкладати капіталу в індустрію в хвилі загального підвищення цін. Потреба оборони проти такого саботажу продукції зі сторони капіталістів зєднує робітників без згляду на їх політичні погляди, і тому фабрично-заводські комітети вибрані робітниками поодиноких фабрик є найширшими масовими організаціями пролетаріату. Однак розстроєння капіталістичної управи є вислідом не лиш свідомої волі капіталістів, але в ще більшій мірі, вислідом неминучого занепаду капіталізму. Тому в боротьбі проти наслідків того занепаду фабрично-заводські комітети мусять йти поза границі контролі поодиноких фабрик. Фабричні комітети поодиноких віддільних фабрик скоро стануть перед питанням робітничої контролі над цілими галузями індустрії, і над самою індустрією. І з огляду на те, що всяка спроба зі сторони робітників взяти контролю над заосмотренням фабрик в сирівці, або над фінансовими операціями власників фабрик — стріється з найбільш енергічними мірами повзятими проти робітничої класи зі сторони буржуазії і капіталістичного правительства, тож боротьба за робітничу контролю над продукцією мусять провадити до боротьби за захоплення влади робітничою класою.

4. Кампанію за організуванням фабричних комітетів мусять вести так, аби маси навіть не належних прямо до фабричного пролетаріату, переконати, що буржуазія є відповідальна за економічну кризу, підчас коли пролетаріат, під кличем робітничої контролі над індустрією, веде боротьбу за організування продукції, за знищення спекуляції, дезорганізації і високих цін. Обовязком Комуністичної Партії є вести боротьбу за контролю над продукцією на тлі найбільш критичних питань дня, прим. браку топлива, транспортної кризи — обєднати різні групи пролетаріату і притягати широкі круги дрібної буржуазії, яка з кождим днем зводиться до становища пролетаріату, і незвичайно терпить через економічну кризу.

5. Фабричні комітети не можуть заступити професійних союзів. В часі розвитку боротьби можна творити союзи поза границями поодиноких

фабрик і заводів, відповідно до галузів продукції, і витворити всесторонній апарат для проведення боротьбою. Робітничі юнії є вже тепер центральними боевими органами, хоч они не огортають таких широких робітничих мас, як фабрично-заводські комітети, котрі є доступні для усіх робітників даної індустрії. Поділ праці поміж фабричними комітетами і робітничими юніями є вислід історичного розвитку соціальної революції. Робітничі юнії організують робітників для боротьби за підвищення платні і скорочення годин праці, в краєвм розмірі. Фабричні комітети організуються в цілі здобуття робітничої контролю над продукцією, для боротьби проти кризи, і они обнимають усіх робітників усіх індустрій; однак цей рух може лиш поступенно приберати краєві розміри. Комуністи мусять старатися перемінити фабричні комітети в ячейки робітничих юній так скоро, як лиш юнії поконають контрреволюційні змагання своєї бюрократії, і коли они свідомо стануться органами революції.

6. Обязком комуністичної Партії є натхнути робітничі юнії і фабричні комітети духом рішучої боротьби і свідомостю та знанням найлучших методів тої боротьби — духом комунізму. В виконуванні цього обовязку Комуністична Партія мусять прямо підчинити собі фабричні комітети і юнії і в той спосіб утворити масову пролетарську організацію, фундамент для могутньої сцентралізованої партії пролетаріату, огортаючої усі організації пролетарської боротьби, та провадити їх до одної цілі, до побіди робітничої класи, через диктатуру пролетаріату до комунізму. Комуністи, перемінюючи фабричні комітети і робітничі юнії в могутню зброю революції, приготовляють ці організації до виконання важних завдань, які будуть наложені на них після заведення диктатури пролетаріату, як на знаряддя перебудови економічного життя на комуністичних основах. Робітничі юнії, розвинені як індустріальні юнії, і підпомагані фабричними комітетами як своїми фабричними організаціями, будуть зацікавляти робітничі маси з їхніми продукційними завданнями; они виховають здібніших робітників на провідників в фабриках, будуть контролювати технічних спеціалістів і разом з представниками пролетарської держави они будуть вироблювати плани для соціалістичної економічної перебудови і вводити ці плани в життя.

III.

1. Робітничі юнії стараються утворити інтернаціональні юнії навіть в часі миру, бо підчас страйків капіталісти звичайно спроваджували робітників з других країв і уживали їх за страйколомів. Однак Інтернаціонал Юній мав лиш другорядне значіння перед війною. Він причинявся до того, що в разі потреби одна юнія давала поміч другій, організував суспільну статистику, однак він не зробив нічого для організування сільної боротьби, бо робітничі юнії під проводом опортуністів старалися оминати всяких революційних конфліктів в міжнароднім

розмірі. Опортуністичні лідери робітничих юній, що кождий з окрема в своїх краях підчас війни були льокаями буржуазії, стараються тепер відживити Інтернаціонал Робітничих Юній і зробити з нього оруже для безпосередньої боротьби всесвітнього капіталу проти пролетаріату. Під проводом Лєгієна, Жуа, Гомперса они формують Робітничє Бюро Ліги Націй, тої організації міжнародних капіталістичних рабівників. В усіх краях они стараються здавити страйковий рух при помочі законів, примушуючи робітників піддатися судови представників капіталістичної держави.

Они намагаються здобути уступки для фахових робітників через угоди з капіталістами, аби в той спосіб зломати зростаюче обєднання робітничої кляси. Амстердамський Інтернаціонал Робітничих Юній є отже наслідником збанкротованого Другого Інтернаціоналу в Брукселі.

Комуністичні робітники, що є членами робітничих юній в усіх краях мусять з своєї сторони старатися утворити міжнародний боевий фронт робітничих юній. Тепер не розходиться про фінансову підмогу на случай страйку; але коли небезпека грозить робітничій клясі одного краю, тоді робітничі юнії других країв, як організації ширших мас, повинні прийти загроженим з помочєю, они мусять зробити неможливим для буржуазії їх власних країв помагати буржуазії краю, що є занята боротьбою проти робітничої кляси. Економічна боротьба пролетаріату в усіх краях з кождим днем стається більше і більше революційною боротьбою. Тому робітничі юнії мусять свідомо уживати своїх сил для підпомоги кождої революційної боротьби в своїх власних і чужих краях. В тій цілі они мусять не лиш в своїх власних краях стремити до як найбільшого сцентралізовання боротьби, але також они мусять робити це в інтернаціональнім розмірі через вступлення до Комуністичного Інтернаціоналу і зєднанняся в одну армію, котрої поодинокі рамена будуть вести боротьбу спільно, помагаючи одно другому.

ВЛАСТИВИЙ МОМЕНТ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ РАД (СОВІТІВ).

1. Ради (совіти) Робітничих Депутатів появились вперше в Росії 1905. р. в часі, коли революційний рух російських робітників сягав вершка. Вже в 1905. р. Петроградський Совіт робив інстинктивно перші кроки в цілі захоплення влади. І в тім часі Совіт бур лиш остільки сильний, о скільки він мав нагоду здобути політичну власть. Так скоро, як царська контрреволюція зібрала свої сили а робітничий рух підупав. Совіт, по короткім періоді безчинности, перестав істнувати.

2. Коли в 1916. р., на початку нової сильної революційної філії, появилася думка в Росії сейчас організувати Ради Робітничих Депутатів, тоді большевицька партія перестерігала перед безпроволочним формуванням Рад і звертала увагу на те, що властивим моментом для

їх формування є той, коли революція вже починається, коли прийшов час для безпосередньої боротьби за владу.

3. З початку лютневої революції 1917. р., коли Ради робітничих депутатів сейчас перетворено в Ради робітничих і солдатських депутатів, тоді вони втягнули в сферу свого впливу найширші маси і набрались величезного авторитету, бо дійсна сила була по їхній стороні, в їхніх руках. Але коли ліберальна буржуазія відзискала силу після наглих перших революційних ударів, коли соціал-зрадники, соціал-революціонери і меншерики, помогли російській буржуазії взяти знова в свої руки владу, тоді значіння совітів почало підупадати. Лиш після пам'ятних липневих днів і після невдачі Корнілової контрреволюційної виправи, коли широкі маси народу почались рушати, і коли упадок контрреволюційного буржуазного коаліційного правительства був недалекий, — тоді совіти знова почали рости в силу; і дуже скоро вони набрались першорядної ваги в краю.

4. Історія німецької і австрійської революції виказує те саме. Коли робочі маси збунтувались, коли революційні філі змогли так високо, що знищили твердині Гогенцолернів і Габсбургів, тоді в Німеччині і Австрії Ради робітничих і жовнірських депутатів порставали з величезною швидкістю. З початку справжня сила була по їх стороні і Совіти були на шляху до захоплення влади. Однак так скоро, як з огляду на цілий ряд історичних умовин, сила почала переходити до буржуазії і контрреволюційних соціал-демократів, тоді дуже скоро совіти почали підупадати і тратити вагу. В часі невдачного контрреволюційного бунту Каппа—Літвіца в Німеччині совіти знова відновили свою активність; однак коли боротьба знова закінчилась перемогою буржуазії і соціал-зрадників, совіти, що щойно почали знова підносити голову, ще раз завмерли.

5. Повисші факти вказують, що для формування совітів потрібні певні дані обставини. Щоб зорганізувати Ради робітничих депутатів і перетворити їх в Ради робітничих і жовнірських депутатів конечно потрібна присутність трох умовин:

а) Великий революційний імпульс (змагання) серед найширших кругів робітників і робітниць, жовнірів, і взагалі робітничих мас;

б) Остра політична і економічна криза, що сягає такої степені, де власть починає висуватись з рук правительства;

в) Коли в рядах значної маси робітників, а передівсім в рядах Комуністичної Партії, вже дозріла серйозна постановка вести остаточну, систематичну правильну боротьбу за владу.

6. В неприсутности тих умовин комуністи можуть і повинні систематично і постійно пропагувати ідею совітів, робити її популярною між масами, виказувати перед найширшими рядами населення, що совіти є одинокою успішною формою правительства підчас переходового періоду до повного комунізму. Однак приступати до організування совітів в неприсутности повисших трох умовин є річчю неможливою.

7. Спроба соціал-зрадників в Німеччині ослабити совіти, змінити їх характер, а потім ввести їх в загальну буржуазно-демократичну конституційну систему — є зрадою робітничої справи, є обманюванням робітників. Справжні совіти можуть існувати лиш як форма державної організації, що повстає на місце буржуазної демократії, розвалюючи її і заступаючи її диктатурою пролетаріату.

8. Пропаганда провідників правого крила німецьких незалежних (Гільфердінг, Кавцький, і и.), яка має на цілі доказати можливість злуки "совітської системи" з буржуазним Конституційним Зібранням, є або цілковитим незрозумінням законів розвитку пролетарської революції, або свідомим обманюванням робітничої класи. Совіти є диктатурою пролетаріату. Конституційне Зібрання є диктатурою буржуазії. Злучити і погодити диктатуру робітників з диктатурою буржуазії є річчю неможливою.

9. Пропаганда декорих представників лівих Незалежних в Німеччині, якою вони стараються накинати робітникам наперед вироблений план "Совітської Системи", що не має зорсім жадних звязий з процесом горожанської війни, є доктринерською розривкою, що відтягає робітників від основних задач справжньої боротьби за владу.

10. Спроба віддільних комуністичних груп в Франції, Італії, Америці і Англії формувати совіти, які не обнимають ширших робітничих мас і тому не є в силі почати безпосередньої боротьби за владу, є нічим иншим, як перешкодою в дійснім приготуванні совітської революції. Такі штучні "совіти" дуже скоро перетворюються, в найліпшій случаю, в малі товариства для пропаганди совітської ідеї, а в найгіршій случаю такі безсильні "совіти" можуть лиш компрометувати совітську ідею в очах широких мас народа.

11. В теперішнім часі існують особливі обставини в Австрії, де робітничая клася вспіла задержати совіти, що обєднують широкі маси робітників. Там положення нагадує період в Росії між лютим і жовтнем, 1917. Совіти в Австрії представляють собою значну політичну силу, і, здається, є зародком нової влади.

Треба знати, що в такім положенні комуністи повинні брати участь в тих совітах, помагати совітам просякнути в усі фази суспільного, економічного і політичного життя краю; они мусять утворити комуністичні сторонництва в тих совітах, і всіми способами помагати їх розвитку.

12. Совіти без революції існувати не можуть. Совіти без пролетарської революції з конєчности стаються пародією (насмійкою) совітів. Справжні масові совіти є історично витвореною формою диктатури пролетаріату. Всі щирі і серйозні борці за совітську владу повинні осторожно обходитися з ідеєю совітів, і постійно пропагувати її поміж масами, повинні приступати до безпосереднього їх здійснювання лиш тоді, коли є присутні вище згадані умовини.

ТЕЗИ ПО НАЦІОНАЛЬНОМУ І КОЛЬОНІЯЛЬНОМУ ПИТАННЮ.

а) Тези.

1. Це є типічною чертою характеру буржуазної демократії, займати абстрактне або формальне становище відносно кольоніального питання взагалі, і відносно національної рівності з окрема. Під кличем рівності усіх людей взагалі, буржуазна демократія проголошує формальну або правну рівність властителя і пролетара, визискувача і визискуваного, обманюючи в той спосіб поневолені класи. Під покришкою абсолютної рівності людських істот буржуазія перемінює ідею рівності, що сама в собі є лиш відбиткою відносно викликаних товаровою продукцією, в знаряд боротьби проти знесення клас. Але справжня суть домагання рівності ґрунтується на домаганню знесення клас.

2. Згідно з своїм головним завданням, яким є боротьба проти буржуазної демократії і пятнування її брехонь та обманств, Комуністична Партія, як класовосвідомий обяв боротьби пролетаріату за повалення буржуазного ярма, не сміє ґрунтувати абстрактних і формальних засад відносно національного питання, але мусить передше розслідити історичні, а передовсім економічні умовини; друге, вона мусить виразно відрізнити інтереси поневоленних клас, визискуваних, від загального поняття національних інтересів, що в дійсности означають інтереси пануючої класи, третє, вона мусить відрізнити поневолені і підбиті народи від пануючих націй, в протиставленню до буржуазно-демократичних брехонь, що заморчують поневолення великої більшости населення землі незначною меншістю розвинених капіталістичних націй, що є особливою чертою доби фінансового капіталу і імперіялізму.

3. Імперялістична війна 1914—1918 дуже ясно виказала усім націям і усім поневоленим класам світа обман буржуазної демократичної фразеології. Цю війну ведено з обох сторін під фалшивим кличем свободи народів і національного самоозначення. Однак мир Берестейський і Букарештенський з одної сторони, а Версальський і Сан Жерменський з другої, показали, як буржуазія встановлює навіть “національні” границі згідно з своїми власними економічними інтересами. “Національні” границі для буржуазії є нічо инше, як риночний товар. Так звана “Ліга Націй” є нічо иншого, як товариством обезпечення, де побідники ґарантують собі взаїмно добичу. Змагання до відбудування національної єдності і “зібрання відірваних територій” зі сторони буржуазії є нічим иншим, як спробою побіджених зібрати нові сили до нових воєн. Обєднання національностей штучно порозриваних відповідає також інтересам пролетаріату, однак дійсна національна свобода і єдність може бути осягнена пролетаріатом лиш революційною боротьбою і через поралення буржуазії. Ліга Націй і уся політика імперялістичних держав після війни виказують те ще ясніше і точніше, викликаючи остріщу класову боротьбу в розвинених краях, зміцнюючи фермент робітничих мас кольоній і підбитих країв, і розганяючи середно-класи

націоналістичні ілюзії про можливість мирної співпраці і рівності націй під капіталізмом.

4. З основних засад вище виложених слідує, що змаганням Комуністичного Інтернаціоналу відносно національного і колоніального питання мусить бути головно привести до об'єднання пролетаріат і робітничі маси усіх націй і країн в цілі спільної революційної боротьби, яка провадить до повалення дідичів і капіталістів. Бо лиш таке об'єднання може забезпечити перемогу над капіталізмом, без котрої національної нерівності і поневолення знищити не можливо.

5. Політичне положення світа в теперішній час висунуло на самий перед питання про диктатуру пролетаріату, і усі події світової політики неминучо концентруються доркуди одної точки, іменню, боротьби буржуазного світа проти Російської Соціалістичної Республіки, що збирає довкруги себе рух за совітами серед авангарду робітників усіх країв, і увесь національний визвольний рух колоніальних і підданих народів, котрих гіркий досвід научив, що нема для них рятунку поза союзом з революційним пролетаріатом, і тріумфом соціалістичної влади над імперіалізмом.

6. З огляду на те ми не можемо задоволитися самим признанням і заявами відносно єдності робітників різних націй, але ми мусимо стреміти до заключення найтіснішого союзу поміж національним і колоніальним визвольним рухом та Соціалістичною Росією, означуючи форму того союзу відповідно до ступіння розвитку комуністичного руху між пролетаріатом кожного краю, або національного революційного визвольного руху в підданих народів і відсталих краях.

7. Федерация є переходовою формою до повного зєднання усіх робітників усіх країв. Она вже на практиці доказала свою успішність в відносинах Соціалістичної Федеративної Соціалістичної Республіки Росії до інших Соціалістичних Республік (перешче до угорської, фінської, лотиської, а тепер до азербейджанської і української), як також в нутрі границь Соціалістичної Федеративної Соціалістичної Республіки Росії відносно народів, що ані не мали своїх власних правительств, ані самоуправних інституцій (прим. автономна Республіка Башкірії і Татарська республіка, котрих в 1919—20 зформувала Російська Соціалістична Федеративна Соціалістична Республіка).

8. Задачею Комуністичного Інтернаціоналу в тім напрямі є не лиш дальше розвивати але також студіювати і випробувати на практиці ті федерації, що повстали з соціалістичного ладу і соціалістичного руху. Признаючи федерацію за перехідну форму до повного об'єднання, ми мусимо стреміти до чимраз тісніших федеративних звязів памятаючи, перше, про неможливість удержання Соціалістичної Республіки, окруженої могутими імперіалістичними державами, без тісного звязку з другими соціалістичними республіками; друге, про конечність тісного економічного союзу Соціалістичних Республік, без котрого відновлення продуктивних сил знищених імперіалізмом і забезпечення добробуту робітникам є неможливе.

жливі; третє, змагання до витворення одностійної світової господарки опертої на однім загальнім пляні і регульованої пролетаріатом усіх народів світа. Це змагання вже почало проявлятися під капіталізмом, і без сумніву оно дальше буде розвите і довершене соціалізмом.

9. Відносно міждержавних відносин міжнародна політика Комуністичного Інтернаціоналу не може ограничитися на формальнім, позбавленім всякого значіння признанню рівности народів, яке не включає жадних практичних зобовязань, як це робили буржуазні демократи, що отверто виступають як такі, або що називають себе “соціалістами”. Безнастанне нарушування права рівности народів і прав національних меншостей практиковане в усіх капіталістичних державах помимо їх демократичних констітуцій, мусить ся пиятнувати в усій пропагандовій і агітаційній праці комуністичних Парцій в парламенти і поза ним. Такожі конечним є, перше, неустанно вияснювати, що лиш совітський режим є в силі дати народам справжню рівність через зеднання пролетаріату і усіх робочих мас в боротьбі проти буржуазії; друге, поширати революційний рух прямо через комуністичні партії серед підданих народів і тих, що позбавлені рівних прав (прим. Ірляндія, американські мурини і т. д.), та у кольоніях.

Без тої послідньої особливо важної условини боротьба проти поневолення підданих націй і кольоній, як також признання їм права на независиме існування є лиш впроваджуючою в блуд виріскою — такою, яку виставляв Другий Інтернаціонал.

10. Звичайним практикуванням не лиш центристських Парцій Другого Інтернаціоналу, але і тих, що виступили з нього, є признавати інтернаціоналізм на словах а ошїсля занечистити його в пропаганді і агітації і в усіх їх діяльності через змішання його з дрібно-буржуазним націоналізмом і паціфізмом. Це можна бачити навіть у тих партій, що тепер називають себе комуністичними. Боротьба проти цього лиха і проти глибоко вкорінених національних пересудів (що проявляються в ріжних формах, як прим. расова ненависть, національний антагонізм і антисемітизм) мусить бути на першім пляні тим більше, що конечність вимагає переміни диктатури пролетаріату з національної (то є, існуючої в однім краю і нездїбної до впливання на світову політику), в інтернаціональну диктатуру (т. є диктатуру пролетаріату що найменше кількох розвинених країв, якаб була в силі мати означений вплив на світову політику). Дрібно-буржуазний націоналізм уважає, що інтернаціоналізм означає лиш признання національної рівности, і задержує в цілости національний еґоїзм — поминувши те, що це їх признання є лиш голословне. З другої сторони пролетарський інтернаціоналізм домагається: 1) підпорядкування інтересів пролетарської боротьби в однім краю інтересам тої боротьби в міжнароднім розмірі; 2) здібности і готовости зі сторони одної нації, що зискала побіду над буржуазією, до хочби найбільших національних жертв в ціли повалення міжнароднього капіталізму.

У вповні розвитих капіталістичних державах робітничі партії, обни-маючи авангард пролетаріату мусять уважати своїм першим і голов-ним обовязком поборювати дрібно-буржуазне паціфістичне перекручен-ня ідеї і політики інтернаціоналізму.

11. Відносно тих держав і народів, де існує відсталий, переражно фєвдальний, патріархальний, або патріархально-рільничий режим, треба мати на увазі слідуєче: 1) усі Комуністичні Партії мусять активно поспирати революційний визвольний рух; форма попертя має бути озна-чена вислідом студій існуючих обставин, якими має займатися партія, де лиш она існує. Цей обовязок активного попертя вкладається, на першій місці на робітників в тих країв, в котрих зависимости — ко-льоніальній або фінансовій — остаються піддані народи; 2) очевидно, боротьба мусять вестись проти реакційного середньовічного впливу пошівства, християнських мїсій, і подібних елементів; 3) також конечно потрібно поборювати пан-ісламїзм, нап-азійський і подібні рухи, що намагаються використати визвольну боротьбу проти європейських і аме-риканських імперіялістів в цілі зміцнення сили турецьких і японських імперіялістів, шляхти, дідичів, пошів і т. д.; 4) особливо важним є по-спирання селянських рухів в відсталих краях проти дідичів і усіх фєв-дальних пережитків; передовсім ми мусямо оскільки це можливе, на-давати селянському рухові революційний характер, організувати селян і усіх визискуваних в совіти, і в той спосіб привести до можливо найтіснішого союзу поміж комуністичним пролетаріатом західньої Європи і революційним селянським рухом Сходу, і кольоніальних та відсталих країв; 5) також конечно потрібно вестись завзяту боротьбу проти спроб лже-комуністичних революціонерів прикрити визвольний рух в відсталих краях комуністичним плащем. Обовязком Комуністич-ного Інтернаціоналу є поспирати революційний рух в кольоніях і у відсталих краях виключно в цілі зєднання різних частий будучих пролетарських партій — таких, які будуть комуністичними не лиш на словах — в усіх відсталих краях і вказувати їм на їх задачу, іменно, боротьбу проти буржуазних демократичних змагань в нутрі їх націй. Комуністичний Інтернаціонал мусять навязати тимчасові зносини, а навіть союзи з революційним рухом в кольоніях і відсталих краях, однак не обєднуючись органічно з ним, а задержуючи свою окремі-шність, як независимого пролетарського руху, хоч може він бути допер-ва в зародку.

6) Дуже важною річею є неустанно викривати обман, якого допу-скаються імперіялістичні держави при допоміж упривільюваних кляс під-даних країв, на працюючих масах усіх, а головно відсталих країв, в той спосіб, що під маскою політичної независимости будують різні правительственні інституції вповні зависимі від імперіялістів фінансово, економічно і мілітарно. Як явний примір обману практикованого над робітничою клясою підданого краю при допоміж обєднаних сил альянт-ського імперіялізму і буржуазії даної нації ми можемо навести спра-

ву з Палестиною, де під покринкою утворення жидівської держави Палестини, в котрій жидівські робітники творять лиш незначну меншість населення, Ціонізм віддав англійцям на визиск тамошних арабських робітників. Лиш Союз Світових Республік може спасти зависимі і слабі нації серед теперішніх міжнародних умовин.

12. Довговічне поневолення колоніальних і слабших народів імперіалістичними державами витворило чувство горечи серед мас поневолених народів як також недовіря до пануючих націй взагалі і до пролетаріату тих націй. Ці чувства ще більше зміцнено підлою зрадою соціалізму зі сторони більшости офіційних лідерів пролетаріату в роках 1914—1919, коли то соціал-патріоти виступили в обороні своєї вітчизни і “прав” їх власної буржуазії до поневолення колоній і до рабовання фінансово зависимих країв. Ці чувства можна цілковито виполоти з корінем лиш через повалення імперіалізму в розвинених краях і через радикальну перемену основ економічного життя у відсталих краях. Це забере багато часу, аби ті націоналістичні пересуди зникли. Це вкладає на клясоро-свідомих комуністів усіх країв обовязок, аби вони обережно відносилися до тих національних сентиментів, які ще осталися в краях і в народів, що були в довгій поневоленню, і аби вони поробили конечні уступки в цілі скоршого усунення недовіря і упередження. Повної побіди над капіталізмом не можна осягнути і не можливо дорести її до остаточної цілі, як що пролетаріат і працюючі маси усіх націй світа з своєї власної волі не звяжуться в сердечний, тісний союз.

Б) Додаткові тези.

1. Означати докладніше відносини Комуністичного Інтернаціоналу до революційного руху в політично зависимих краях з до-капіталістичною системою, прим. в Китаю і Індії, є одною з найголовніших справ перед Другим Конгресом Комуністичного Інтернаціоналу. Історія все-світньої революції найшласть в таким періоді, де властиве зрозуміння тих відносин є конечне. Велика європейська війна і її наслідки ясно виказали, що маси не-європейських підданих країв є нерозлучно звязані з пролетарським рухом в Європі, в наслідок централізації всесвітнього капіталізму — прим. висилання колоніального війська і великих армій робітників на боевий фронт підчас війни, і т. д.

2. Одним з головних джерел, з якого європейський капіталізм тягне свої соки, є колоніальні посілості і зависимі території. Без контролювання широких ринків і розлогих піль експлуатації в колоніях капіталістичні держави Європи не могли-б удержатись при існуванню навіть через короткий час. Англія, головна твердиня імперіалізму терпить від перепродукції звиш сотні літ. Коли-б не розлогі колоніальні посілості придбані для збуту лишнього продукту і для добування сировини для безнастанно зростаючої її індустрії, то капіталістична будівля Англії була-б вже давно роздавлена під своїм власним тягарем. При помочі поневолення соток мільонів населення Азії і Африки, англійсь-

кий імперіялізм успів вдержати британський пролетаріат під пануванням буржуазії.

3. Над-прибуток зисканий в колоніях є підпорою модерного капіталізму, і так довго, доки капіталізм не буде позбавлений того джерела над-прибутку доти не буде легкою річчю для європейської робочої класи повалити капіталізм. Завдяки можности екстензивної і інтензивної експлуатації людської праці і багатств природи в колоніях, капіталістичні держави Європи пробують, не безуспішно, відзискати свої сили після банкруцтва. Визискуючи маси в колоніях європейський імперіялізм буде в силі давати одні уступки за другими робітничій аристократії в дома. Підчас коли з одної сторони європейський імперіялізм старається знизити уровень життя свого власного пролетаріату викликаючи конкуренцію за помочю витворів низше платних робітників в підданих краях, то з другої сторони він не заважається іти аж так далеко і посвятити увесь прибуток в дома, доки він буде тягнути величезні над-прибутки в колоніях.

4. Розбиття колоніальної імперії, рівночасно з вибухом пролетарської революції в дома, повалить капіталістичну систему в Європі. З огляду на те Комуністичний Інтернаціонал мусить поширити сферу своєї діяльности. Він мусить навіязати зносини з тими революційними силами, що працюють в напрямі повалення імперіялізму в краях поневолених політично і економічно. Ці дві сили мусять звязатись, коли хочемо запевнити успіх всесвітньої революції.

5. Комуністичний Інтернаціонал є зконцентрованою волею всесвітнього революційного пролетаріату. Його завданням є організувати робітничу класу всього світа в цілі повалення капіталістичного ладу і заведення комунізму. Третій Інтернаціонал є боєвою армією, яка мусить взяти на себе обовязок злучення революційних сил усіх країв світа. Другий Інтернаціонал, контрольований групою політиканів, переляканий буржуазною культурою, не зумів оцінити ваги колоніального питання. Для них світ не існував поза Європою. Вони не уважали конечним злучення революційного руху Європи з революційним рухом не-європейських країв. Замість дарати матеріальну і моральну піддержку революційному рухови в колоніях, члени другого інтернаціоналу самі стали імперіялістами.

6. Чужоземний імперіялізм, накинений східним народам спинив їх суспільний і економічний розвиток, не дозволив їм досягнути того самого ступіння розвитку, який досягнули народи Європи і Америки. Завдяки імперіялістичному практикованню спинювання індустриального розвитку в колоніях, пролетарська класа, в тіснім значінню того слова, не могла повстати ще до недавна. Туземна кустарна промисловість була знищена, аби зробити місце для продуктів зцентралізованих індустрій імперіялістичних країв — і в наслідок того більшість населення шгнано на рілю, аби вона продукувала збіже і сирівці для вивозу до чужих країв. З другої сторони, наступила скоро концентрація землі в руках

богатих дідичів, фінансових капіталістів і держави, витворюючи в той спосіб маси безземельного селянства. Величезну більшість населення держано в неграмотности. В наслідок такого поступовання дух бунту, що тліє у кождім поневоленім народі, найшов свій вислів лиш за посередництвом малочисельної, просріченої середної кляси.

Заграничне панування перешкаджало свобідному розвитку суспільних сил, тому його повалення є першим кроком в напрямі революції в кольоніях. Отже помагати повалити заграничне панування в кольоніях не означає одобрення націоналістичних змагань рідньої буржуазії, але отворення дороги до освободження тамошнього поневоленого пролетаріату.

7. В зарисимих краях находимо два ріжнородні рухи, що з кождим днем чимраз більше віддаляються оден від другого. Одним є буржуазний демократичний націоналістичний рух з програмою політичної незалежності під буржуазною системою, а другим є масова акція убогих, темних селян і робітників в напрямі освободження від усіх родів визиску. Перший старається взяти контролю над другим, і часто йому це вдається до певної міри, але Комуністичний Інтернаціонал мусить боротися проти такої контролі і помагати розвинути клясову свідомість у робітничих мас кольоній. Першим кроком до революції в кольоніях мусить бути повалення заграничного капіталізму.

Однак найпершим і кінцевим завданням є зформування безпартійної організації селян і робітників в цілі ведення їх до революції і утворення совітських республік. В той спосіб маси в відсталих краях можуть прийти до комунізму не через капіталістичний розвиток, але під проводом клясово-свідомого пролетаріату розвинених країв.

8. Головна сила визвольного руху в кольоніях вже не обмежується вузким кругом буржуазно-демократичних націоналістів. В переважачій більшості кольоній вже існують зорганізовані революційні партії, що намагаються бути в тісних зносинах з робітничими масами. (Зносини Комуністичного Інтернаціоналу з революційним рухом в кольоніях повинні йти через ті партії і групи, бо вони були авангардом робітничої кляси в поодиноких краях). Вони днесь ще не є великі, однак вони відбивають в собі змагання мас, які будуть слідувати за ними до революції. Комуністичні партії поодиноких імперіалістичних країв мусять працювати в злуці з тими пролетарськими партіями в кольоніях і за їх посередництвом давати моральну і матеріальну піддержку революційному рухові взагалі.

9. Революція в кольоніях не буде комуністичною в перших зачатках. Однак коли з самого початку провід буде в руках комуністичної авангарди, то революційні маси не підуть на манівці, але зможуть перейти через усі періоди розвитку революційного досвіду. Без сумніву це булоб великим блудом пробувати розв'язати аграрне питання в многих східних краях згідно з чистими комуністичними засадами. З початку революція в кольоніях мусить оператися на програмі, що

буде включати багато дрібно-буржуазних реформістичних точок, як прим. поділ землі, і т. д. Однак з відси не слідує, що провід революції буде мусів бути відданий буржуазним демократам. Протівно, пролетарські партії мусять вести енергічну і систематичну пропаганду за Совітами, і організувати робітничі і селянські совіти так скоро, як лиш можливо. Ті совіти будуть працювати спільно з совітськими республіками розвинених капіталістично країн в цілі остаточного повалення капіталістичного ладу в цілім світі.

АГРАРНЕ ПИТАННЯ.

1. Ніхто инший, а лиш міський індустриальний пролетаріят, під проводом Комуністичної Партії, може освободити селянські робочі маси від утиску капіталу і дідичів, від занепаду і від імперіалістичних воєн, які є неминучі так довго, доки існує капіталістичний режім. Нема иншого ратунку для селян, як лиш злучитися з комуністичним пролетаріятом, поширати цілим серцем і душею його революційну боротьбу в цілі скинення ярма дідичів і буржуазії.

З другої сторони промислові робітники не будуть в силі виконати свою всесвітню історичну місію і освободити людство від кайдан капіталу і воєн, коли вони замкнуться в кружку своїх поодиноких ільді, своїх вузкоглядних інтересів, і ограничуться на бажанню поліпшення своїх власних, часами досить зносимих, буржуазних умовин життя. Це іменно діється в найбільш розвинених краях, які мають "робітничу аристократію", що творять основу майбутніх партій Другого Інтернаціоналу, а які в дійсности є найгірші вороги соціалізму, його зрадники, буржуазні льокаї, агенти буржуазії в робітничому рухові. Пролетаріят стає дійсно революційною клясою, дійсно соціалістичною в своїй роботі, не лиш як авангард всіх тих, що працюють і є визискувані, але також як їх вожд в боротьбі за повалення гнету; а цього не буде можна доконати, як не понесеться клясової боротьби в агрікультурні округи, як не наклониться робочі маси села зеднатися з Комуністичною Партією міського пролетаріяту, як міський пролетаріят не вщипить в селян клясової свідомости.

2. Робочі і визискувані маси села, яких міський пролетаріят мусить вести до боротьби, або принаймні позискати на свою сторону, репрезентуються в всіх капіталістичних краях слідуючими групами:

На першім місці, агрікультурний пролетаріят, наємні робітники (що наймаються на рік, на день, або від штуки), що заробляють на життя наємною працею в капіталістичних агрікультурних або промислових капіталістичних заведеннях; зформування незалежної організації з тої кляси, відділеної від инших груп населення села (в політичному, мілітарному, торговельному, кооперативному і просвітньому

змислі), і енергічна пропаганда серед тої класи в цілі позискання її на сторону совітської Влади і диктатури пролетаріату — це є основне завдання комуністичних Парцій в усіх краях.

На другому місці є півпролетаріат або дрібноземельні селяни, ті що заробляють на життя вчасті наємною працею в агрікультурних і індустріяльних капіталістичних заведеннях, а частинно працею на своїм власнім або винаймленім куснику землі, який дає лиш малу часть потрібної для рідні поживи. Ця класа сільського населення є дуже численною в всіх капіталістичних краях, однак її існування і є особливе становище затирають буржуазні представники і жовті “соціялісти” злучені в Другім Інтернаціоналі. Декотрі з тих людей свідомо обманюють робітників, а другі на сліпо йдуть за поглядами публіки і мішають цю окрему класу з всею масою “селянства”. Така метода буржуазного обману робітників уживається головно в Німеччині і Франції, а оцісля в Америці і інших краях. Коли робота комуністичних партій є добре зорганізована, то ця група з певністю піде на сторону комуністів, бо умовини життя тих пів-пролетарів є дуже тяжкі, а користи Радянської влади і диктатури пролетаріату є величезні і безпоровочні. В декотрих краях нема певноозначених границь між тими двома групами; длятого серед певних обставин дозволяється формувати з них окремі організації.

На третім місці є малі землевласники, дрібні фармари що мають на власність або рентують малі уділи землі, що вдоволяють потреби їх родин, не вимагаючи від них додаткової наємної праці. Ця часть населення, як класа, позискує все після побіди пролетаріату, яка з собою приносить: а) увільнення від плачення ренту або часті збору збіжжя (приміром в Франції, Італії, і т. н.) властителям великих земельних посіlostей; б) знесення всяких гіпотечних застарів; в) знесення многих форм утиеску і зависимости від дідичів (жси і їх ужиття і т. н.); г) безпоровочна поміч від пролетарської держави для роботи в полю (позволення селянам уживати агрікультурні знаряди і будинки великих капіталістичних ланів вивласнених пролетаріатом, безпоровочна переміна пролетарською державною владою всіх сільських кооперативів і агрікультурних стоваришень, котрі в часі капіталістичного пановання головно поцирали богате і середне селянство, в інституції для попертя в першій мірі біднішого селянства, то значить, пролетарів, пів-пролетарів, дрібних фармерів і т. д.)

Рівночасно Комуністична Партія мусить бути свідомо того, що в переходовій добі від капіталізму до комунізму, т. є, підчас диктатури пролетаріату, пирнаймні частинні колибання в тій класі неминучі, в напрямі необмежної свобідної торгівлі і вільного ужитку прав приватної власности. Бо ця класа, тому що вона є продавцем товарів (хоч в малих розмірах), є з конечности зісцута погонею за зиском і навичками власности. А однак коли пролетарська тактика є послідовна, і коли побідний пролетаріат безпощадно здавлює дідичів і куркулів

(дуків), то колибання тої класи не буде значне і не змінить факту, що як цілість ця класа стане по стороні пролетарської революції.

3. Всі три групи взяті разом творять більшість сільського населення у всіх капіталістичних краях. Це дає повну гарантію успіху пролетарської революції не лиш в містах, але також на селі. Противний цьому погляд є дуже поширений, однак він вдержується лиш завдяки систематичному обманові зі сторони буржуазної науки і статистики. Они всіма способами заглушують кожду згадку про щільну, яка рідділює сільські класи, як ми вказали повище від визискувачів, дідичів і капіталістів, як також пів-пролетарів і дрібноземельних селян від куркулів. Такий погляд вдержується ще й тому, що герої жовтого Другого Інтернаціоналу і його "робітнича аристократія" здеморалізована імперіялістичними привілеями, нездібна рести і не веде пропаганди в користь пролетарської революції, не веде організаційної роботи поміж біднотою на селі. Всю свою увагу звертали і звертають опортуністи на вироблення теоретичних і практичних угод з буржуазією, включаючи богате середно-заможне селянство (гляди низче про ті класи), а не на революційне повалення буржуазного правительства і буржуазної класи пролетаріатом. По третє, цей погляд держиться завдяки силі старих пересудів, які вже твердо загноздилися (і є в звязи з всіми буржуазно-демократичними і парламентарними пересудами), завдяки нездібности зрозуміти хочби одну правду, доказану марксівською теорією і потвердженою на практиці пролетарською революцією в Росії. Ця правда заключається в тім, що сільське населення трох клас вище згаданих, давлене до остаточности, розсіяне і засуджене на ведення напів-цівілізованого життя в усіх краях, навіть в найбільше розвинених, є економічно соціально і морально заінтересоване в побіді соціалізму; однак оно остаточно буде поспирати революційний пролетаріат лиш після того, як пролетаріат здобуде політичну владу, як він позбудеся дідичів (поміщиків) і капіталістів, після того, як поневолені маси зможуть бачити на практиці, що вони мають зорганізований пролетаріат за провідника та помічника, який є достаточо сильний і рішучий поспирати їх і провадити правдивою дорогою.

4. "Середну класу" селянства, в економічнім зміслі, творять дрібноземельні селяне, що мають, на основі права приватної власности або винайму, уділи землі, які, хоч малі, все таки можуть: 1) достарчити в часі капіталістичного правління не лиш средств на скупе задоволення життерих потреб рідні, і на покриття коштів управи ріді, але також можуть дати можливість нагромадження певної скількості надвишки, яку, принаймні в найлучших роках, можна перемінити в капітал; 2) коначність уживання (приміром в рідні з двох або трох членів) наємної праці. Як конкретний примір середнокласового селянства в розвиненій капіталістичній країні ми можемо взяти Німеччину, де після ресстру в 1917. р., в групі фармерів, управляючих від 5 до 10 акрів землі, одна

трета з цілого числа тих фармерів є наємними агрікультурними робітниками. *)

У Франції, країні широкого розвитку управи спеціальних рослин, як прим. винограду, що вимагає особлившої уваги і опіки, група фармерів, що затруднюють наємних робітників, є правдоподібно пропорційно дещо більша.

Революційний пролетаріат не може поставити собі за ціль, принаймні в найблищій будучности, і на початок періоду пролетарської диктатури, позискати цю класу на свою сторону. Пролетаріат буде мусів вдоволитися знеутралізованням тої класи, т. є, намовленням її зайняти неутральне становище в боротьбі поміж пролетаріатом і буржуазією. Хитання тої класи є неминучі, а на початку нової доби переважно буде її змаганням в розвинених капіталістичних країнах нахил в сторону буржуазії, бо ідеї і сентіменти приватної власности є чертою характеру посідаючих. Побідний пролетаріат сейчас улучшить долю тої класи, усуваючи систему ренту і гіпотечних заставів, впроважуючи машинерію і їх електричне примінення в управі рілі. Пролетарська державна влада не може відразу знести приватної власности майже в усіх капіталістичних краях, але вона мусить знести всі податки накинени на ту класу людей поміщиками; она також забезпечить дрібно-земельному і середньому селянству власність землі, і збільшить їх уділи, проголошуючи селян властителями землі, яку вони досі рентували (знесення ренту).

Комбінація таких мір з безпощадною боротьбою проти буржуазії гарантує повний успіх неутралізаційної політики. Перехід до колективної управи рілі мусить переводитися дуже обережно, крок за кроком, і пролетарська державна влада мусить переконати середняка (середозаможного селянина) приміром, а не ужирати проти нього сили.

5. Богаті селяне (дуки, куркулі) є капіталістами в агрікультурі; они управляють своєю землею звичайно при допоміж кількох наймлених робітників. Вони звязані з "селянством" лиш за помічю свого низького степеня культури, способом життя, особистою фізичною працею на рілі. Це є найчисленніший елемент буржуазної класи і рішучої ворог революційного пролетаріату. Комуністична Партія мусить звернути свою увагу в сільських округах на боротьбу проти того елемента, на освободження працюючої і визискуваної більшости сільського населення від морального і політичного впливу тих визискувачів.

Після побіди пролетаріату в містах ця класа неминуче буде

*) Точні числа є: число фарм від 5—10 акрів, 552,798 (на всіх 5,736.082; они уживають ріжного рода наємних робітників в ч. 487.704; загальне число робітників і їх родин є 2,013.633. В Австрії, після спису населення з 1910. р., було в тій групі 383,351 фармерів. 126.136 уживали наємної праці, 146.044 наємних робітників, 1,215.969 робітників з ріднею. Загальне число фармерів в Австрії є 2.856.349.

виступати проти нього всіми способами, від саботажу до отвертої збройної контрреволюції. Тому революційний пролетаріат мусить сейчас почати приготування до зорганізування потрібної сили для розоруження кожного числа тої класи, і рівночасно з поваленням капіталістів в індустрії, пролетаріат мусить завдати рішучий, смертельний удар тій класі. В тій цілі він мусить вооружити селяський пролетаріат і організувати совіти на селі, без участі в них визискувачів, запевнюючи в них перевагу пролетарам і пів-пролетарам.

Однак вивласнення навіть багатого селянства (куркулів) в жаднім случаю не може бути найблизчою ціллю побідного пролетаріату, зваживши брак матеріялів головно технічних прирядів і неістновання суспільних відносин, потрібних для соціалізації таких земель. Правдоподібно в деяких виїмкових случаях, частини землі будуть сконфісковані, коли вони винаймлені в малих уділах, або коли вони потрібні спеціально для дрібно-земельного селянства. Також муситься забезпечити тому населенню свобідне уживання, на певних услівях, частинь агрікультурної машинерії багатого селянства, і т. д. Однак, як загальне правило, державна влада мусить полишити селян в посіданнях землі, конфіскуючи її лиш на случай опору з їх сторони правлінню працюючих і визискуваних селян. Досвід російської пролетарської революції, котрої боротьба проти заможного селянства сталася дуже скомплікованою і довгою завдяки численним особливим обставинам, все таки вчить, що ця класа остаточно зрозуміла, кільки коштує їх хочби найменша спроба опору, і є тепер готова служити лояльно цілям пролетарської держави. Вона навіть переймається наскрізь, хоч дуже поволи, пошаною для влади, яка охороняє кожного робітника, і безпощадно давить богачів.

Особливі обставини, які продовжили і скомплікували боротьбу російського пролетаріату проти заможного селянства після повалення буржуазії, заключаються головно в факті, що після замаху 25 жовтня — 7 листопада 1917, — російська революція переходила ступінь "загально-демократичної", в дійсности буржуазної демократичної боротьби селянства як цілості проти поміщиків, а також входить тут низький уровень життя і відносно мале число мійського пролетаріату, і остаточно, великі віддалення і незвичайно трудна комунікація. О скільки ті непригідні умовини не існують в більше розвинених краях, революційний пролетаріат Європи і Америки мусить приготуватись з далеко більшою енергією і досягнути о много скоршу і повнішу побіду над опором багатого селянства, позбавляючи їх можности всякого опору. Це має найбільшу вагу, з огляду на те, що доки не віднесеться повної, рішучої побіди, доти пролетарська державна влада не може вражатися безпечною і спосібною ставити опір своїм ворогам.

6. Революційний пролетаріат мусить приступити до безпроволчного і безусловного конфісковання земельних посіlostей дідичів (поміщиків) то є, всіх тих що систематично затруднюють наємну працю,

безпосередно або через винаєм, і що визискують всіх дрібно-земельних (не рідко і середняків) селян сусідуючих з ними, і що не виконують жадної фізичної праці. До того елементу зачисляється більшість нащадків фєвдальних льордів (шляхта в Росії, Німеччині і Угорщині, льорди в Франції, Англії, колишні властители нерільників в Америці), або фінансових маґнатів, що стали незвичайно багатими, або мішанини з тих двох клас визискувачів і дармоїдів.

Не можна дозволити в рядах Комуністичної Партії на пропаґанду в користь винагородження для властителів великих земельних посіlostей за їх вивласнення. Серед теперішніх відносин в Європі і Америці цеб означало зраду соціалізму і накинєння нового податку на працюючі визискуванні маси, які вже натерпілися через війну, що причинилась до зросту числа мільонерів і многократно збільшила їх баґатства.

Комуністичний Інтернаціонал уважає, що в розвинених капіталістичних країнах головним старанням (побідного пролетаріату) повинно бути задержати великі агрікультурні заведення і управляти їх по лінії "совітських фармів" в Росії*).

Відносно управи земельних посіlostей сконфіскованих побідним пролетаріатом у дідичів (поміщиків), в Росії, завдяки єї економічній відсталості, роблено в той спосіб, що ділено ті посіlosti поміж селянство а в рідких случаях задержано їх як т. зв. "совітські фарми", управлявані пролетарською державою на єї кошт, замінюючи колишніх наємних робітників в робітників zatrudнюваних державою, і в членів совітів, що заряджують фармами.

Задержання великих земельних посіlostей відповідає найкраще інтересам революційних елементів населєння, іменно, безземельних агрікультурних робітників, і напів-пролетарів—дрібноземельних селян, котрі здобувають средства на життя в головній мірі працею на великих ланях. Побіч того, націоналізація великих земельних посіlostей бодай в части робить менше зависимим міське населєння від селянства відносно хліба.

Однак в тих краях, де ще існують останки фєвдальної системи, привілеї дідичів дають торчок до утворєння особливих форм визиску, де має місце "панщина" і система віддавання половини продукту селянам, які користуються частю землі, що належить до великих землевласників.

В тих краях, де великі земельні посіlosti є в незначнім числі, а велике число дрібних наємників шукає за землею, там поділ великих ланів є певним способом на позискання селянства для революції, під час коли задержання тих великих ланів не може мати жадного значіння для заосмотрєння міст в поживу. Першою і головною задачею пролетарської держави є осягнути повну побіду. Пролетаріат мусить так довго держатися при тимчасовім занєпаді продукції, як цього є потрібно для успіху революції. Лиш через намовлення середняків до за

*) Також є бажанє заохочування до закладання колективних господарств (комун).

держання неутральности, і через повискання попертя великої часті, коли не всіх, дрібноземельних селян можна запевнити тревале удержання пролетарської влади.

В кождім разі, де землю дідичів (поміщиків) розділюється, то інтереси сільського пролетаріату мусяться при тім брати на перше місце.

Інвентар (господарські знаряди) великих земельних посіlostей мусить перейти на державну власність в цілости, однак під тим услівем, що ці знаряди будуть віддані до розпорядимости дрібно-земельним селянам даром, на условинах виготовлених пролетарською державою.

Коли відразу, після пролетарського замаху, конечним є безпроволочний поділ великих земельних посіlostей, що більше, також прогнання або інтерновання всіх дідичів (поміщиків) як провідників контрреволюції і безпощадних визискувачів всього сільського населення, тоді пролетарська влада, в пропорції до своєї сили не лиш в містах але і на селі, мусить систематично стреміти до використання всіх сил тої класи, всіх тих, що мають цінну практику, образования, організаційний талан і мусить ужити їх (під спеціальною контролею найпевніших комуністичних робітників) для організованя агрільтурних заведень на соціалістичних засадах.

7. Побіда соціалізму над капіталізмом, розпочення соціалізму, остаточно введеться тоді, коли пролетарська державна влада, після поконання всякого опору зі сторони визискувачів, і здобуття для себе повної, абсолютної контролі, зреорганізує всю індустрію на основі великої колективної витворчости і на новій технічній основі (електрифікація агрільтури.). Лиш це одно дасть можливість містори нести так велику радикальну поміч, в технічній і суспільнім розумінню, відсталім і пороскиданім на великім просторі селян, що ця поміч витворить матеріальну основу для величезного підвищення продуктивности праці на рілі, і силою приміру спонукати дрібних фармарів для їх власної користи переходити до колективної управи землі.

Головно в сільських округах дійсна можливість успішної боротьби за соціалізм вимагає на першім місці, щоби всі Комуністичні Партії вщиплювали в індустріяльний пролетаріат свідомість про конечність посвяти з їх сторони, а готовість посвяти для повалення буржуазії і зеднання пролетаріату основується на знанню пролетаріату як організувати і вести працюючі і визискувані маси, і на готовості авангарду до найбільших посвят і героїзму. По друге, можливість успіху вимагає, щоби працюючі і найбільш визискувані маси на селі зазнали безпроволочного і значного улущення життєвих відносин, завдяки побіді пролетаріату, а коштом визискувачів. Як що цього не виконається, то промисловий пролетаріат не може надіятися на піддержку зі сторони сільських округів, і не зможе запевнити містам доставки поживи.

8. Величезні труднощі в організованню і приготованню до революційної боротьби селянських робочих мас, яких капіталізм держить серед відносин особливо гнітучих, держить їх розбитих і часто в се-

редновічній підданчості, вимагають від комуністичних партій особлившої опіки для страйкового руху в агрікультурних округах. Вони вимагають кончеї піддержки і широкого розвинення масових страйків селянського пролетаріату і пів-пролетаріату. Досвід російської революції 1905 і 1917 р.р., потверджений і поширений досвідом в Німеччині і інших більш розвинених країв, показує, що лиш розвиття масової страйкової боротьби (серед певних умовин дрібноземельні селяне мають бути також втягнені до того страйку) потрясе бездільністю селянського населення, збудить в ньому класову свідомість і свідомість кончеї організації поневоленних мас села, і користі для них з їх злуки з міським пролетаріатом. З тої точки погляду підпомагання Союзу Агрікультурних Робітників і участь комуністів в організаціях селянських і лісових робітників має величезну вагу. Комуністи мусять також поширати кооперативні організації утворені визискуванням селянським населенням і тісно злучені з революційним рухом. Рівнож треба вести живу агітацію поміж дрібно-земельним селянством.

Конгрес Комуністичного Інтернаціоналу п'ятує як зрадників тих соціалістів — на нещастя такі соціалісти знаходяться не лиш в жовтім Другім Інтернаціоналі, але також в трех найголовніщих європейських партіях, які виступили з Другого Інтернаціоналу — які не лиш є байдужі до страйкової боротьби в агрікультурних округах, але також виступають проти неї (як це робить Кавцький) на тій основі, що це може спричинити зменшення витвору споживчих средств. Жадні програми, жадні святочні заяви не мають найменшої вартости, коли фактично, дійсною роботою не є доказано, що комуністи і робітничі провідники знають, як покласти вище понад все розвій пролетарської революції і єї побіду, і що вони є готові на найбільші жертви для цьої побіди. Коли так воно не є, то тоді ніяк не можна оминутти голоду, розбиття і нових імперіалістичних воєн.

Комуністичні партії мусять так скоро, як лиш мусять формувати совіти на селах, і ці совіти в головній мірі мусять складатися з наємних робітників і півпролетаріату. Лиш в злучі з масовим страйковим рухом найбільш угнетеної класи будуть совіти в можности осягнути свою ціль, і зрости достаточо в силу, щоби контролювати (а дальше включити в свої ряди) дрібно-земельних селян. Однак коли страйкова боротьба ще не є достаточо розвинена, коли організаційна здібність селянського пролетаріату є слаба зардяки сильному гнетові дідичів (поміщиків) і дуків, і також завдяки бракові попертя зі сторони промислових робітників і їх союзів, то організація совітів в агрікультурних округах буде вимагати довгого приготування за посередництвом творення малих комуністичних груп, і енергічної пропаганди, внаяснюючи в найбільш популярний спосіб домагання комуністів і доказуючи слушність тих домагань наведенням особливо переконуючих випадків визиску і гнету, екскурзіями (прогульками) промислового пролетаріату на село, і т. д.

The text on this page is extremely faint and illegible. It appears to be a list or a series of numbered items, possibly related to the 'Statut i tezy Komunistychnoho Internatsionalu' mentioned in the caption. The text is arranged in several columns and is mostly obscured by the paper's texture and age.

On the right side of the page, there is a vertical strip of paper that has been partially torn and is held together by a small metal fastener or clip. This strip also contains some faint, illegible text, likely a continuation of the main document's content.